

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Izhaja 15. in zadnjega dne v mesecu. Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane 20 Din, za inozemstvo 30 Din letno. Posamezna številka stane 1 Din. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. Urejuje Viljem Rohrman.

Vsebina:

Premalo delovne podružnice. — Nova naziranja o gnojenju travnikov s čilskim solitrom in ostalimi dušičnatimi gnojili. — Umetna gnojila pri koruzi. — Gnojilni poskusi v kamniškem okraju. — Cepljenje proti rdečici. — Mlekarska razstava v Ljubljani. — Opozorilo vinogradnikom. — Katere sorte zlahtnih trt naj sadimo po dolenskih vinogradih? — Poškodbe jelovih gozdov nad Vrhniko. — Vprašanja in odgovori. — Iz delovanja podružnic. — Kmetijske novice. — Gospodarske stvari. — Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Premalo delovne podružnice.

Naše podružnice niso iz enega kova. Imamo podružnice, ki so prav delovne, pa tudi take, ki praznujejo, ki malo ali nič ne delajo. Pri teh je občni zbor in volitev vse. Semintja tudi katera zaspi.

Kdo je temu vzrok? — Krivdo je iskati predvsem v naši stanovski nezavednosti in v tisti malobrižnosti, ki izvira iz nezanimanja za kmetijsko-gospodarske interese. Če bi bilo dosti zanimanja, bi se člani udeleževali polnoštevilo vsaj občnih zborov, kjer je edina prilika, da pride vsak do besede in do svoje članske veljave. Tako se pa zgodi, da pride na občni zbor kmetijske podružnice komaj toliko članov, da je obč. zbor sploh sklepčen. Včasih jih še toliko ni, da bi izvolili izmed navzočih primern odbor petih članov!

Velik del krivde na tem nosi tudi odbor. Če so prevzeli odborniki zaupana jim mesta, morajo dati svojim članom tudi najlepši zgled svoje delovnosti. Vidimo pa češče ravno nasprotno. Odbor se ne shaja in ne sklicuje sej. Brez dela pa ne more biti ne življenja, ne uspeha. Odbor bi moral skrbeti, da pride podružnica do dela. V ta namen se mora pa redno shajati in posvetovati, kaj vse bi bilo ukreniti, da se izboljšuje kmetijstvo v podružničnem okolišču. Ena sama seja, ki se skliče pred občnim zborom, je premalo. Kdor malo seje, tudi malo žanje.

Verni odsev teh razmer se nam odkriva tudi na občnih zbora samih. Samo enkrat na leto se vrše ti občni zbori, pa še takrat ni vseh članov blizu! In še tisti, ki pridejo, pridejo navadno samo zaradi

volitev. Kakor da bi ne bilo nobenih drugih vprašanj našega kmetijstva, ki bi se morala pri takih prilikah reševati! Ali niso to žalostni pojavi? — Poglejte, kako se drugi stanovi zbirajo in potegujejo za svoje koristi in svoj napredek! Pri nas pa tako mrtvilo.

Kmetijska družba je na tem, da oživi in podpre delovanje svojih podružnic. Naloga podružničnih odborov pa je, da ji gredo na roko pri tem stremjenju, ne pa narobe. Podružničnim članom je pa treba, da se tudi med letom shajajo. Ni zadosti, da se polnoštevilo udeležujejo predpisanega občnega zbora, ampak treba, da se zbirajo ob glavnih letnih dobah h gospodarskim sestankom, na katerih naj bi se sprejemala od strani odbora tudi potrebna naročila na semena, umetna gnojila, gospodarske stroje itd. Take sestanke bi moral prirejati odbor vsaj dober mesec dni pred spomladno in jesensko ozir. tudi strniščno setvijo, da se zamorejo na ta način o pravem času zagotoviti vse potrebščine. Odbor naj se zavzame za take sestanke in naj agitira med člani, pa se bodo tudi člani ogreli za podružnico in odzvali vabilu!

Nova naziranja o gnojenju travnikov s čilskim solitrom in ostalimi dušičnatimi umetnimi gnojili.

Že davno je bilo ugotovljeno, da na travnikih izvrstno učinkujejo dušičnata umetna gnojila. Njih učinek je dvojen: prvič glede množine pridelka in drugič glede sestave travne ruše. Vpliv na sestavo travne ruše se izraža v tem, da dušičnata umetna gnojila pomnožujejo prave trave na račun detelj,

medtem ko fosforova in kalijeva gnojila množijo detelje na račun trav. Ta pojav je v zvezi z lastnostjo detelje, ki se s posredovanjem posebne vrste bakterijev na svojih koreninah prehranjuje z dušikom iz zraka. Toda to ne prihaja tukaj v poštev. Nas zanima le dejstvo, da začnejo po gnojenju travnikov s kakim dušičnatim gnojilom na njih vidno prevladovati trave na račun detelj, če je tam bilo teh dosedaj dovolj. Navzlic temu se pa pridelek sena niti najmanj ne zmanjša, temveč nasprotno še znatno poveča.

Vendar je dosedaj prevladovalo mnenje, da gnojenje travnikov s čilskim solitrom ali s katerikoli drugim dušičnatim gnojilom navadno ne donša tistih koristi, ki jih dobivamo, če gnojimo s temi gnojili druge kulturne rastline. Zato se tudi splošno ni posebno priporočalo dušičnatega gnojenja travnikov.

Koncem minulega leta 1925. pa je v članku, objavljenem v nemškem kmetijskem listu („Deutsche Landwirtschaftliche Presse“), številka 43. od 2. oktobra 1925. pod naslovom: „Ertrags- und Gewinnsteigerung auf Wiesen und Weiden in neuerer Beleuchtung“, nastopil stari in priznani strokovnjak **Pavel Wagner** proti temu dosedanemu mnenju in se postavil na popolnoma drugačno stališče. Njegova izvajanja se glasijo v izvlečku nekako takole:

Dosedanje naziranje o nezadostni dobičkanosti gnojenja travnikov z dušičnatimi umetnimi gnojili, izvira v glavnem iz sledečih treh razlogov: prvi je **navidezen**, drugi je posledica **zakesnele košnje** in tretji je v zvezi s **slabim oskrbovanjem travnikov**.

1. **Navidezna** slaba dobičkanost gnojenja travnikov s kakim dušičnatim gnojilom prihaja od tod, ker je ukoreninjen običaj, da se dohodek travnikov ceni samo po količini sena, ne upošteva se pa dovolj njegova **hranilna vsebina**. Z ozirom na to pa more obstojati znatna razlika med senom, pridelanim brez gnojenja, in onim, pridelanim s pomočjo dušičnatih gnojil. Glavna razlika glede vsebine pri enem in drugem se pokaže pri **dušičnatih** predvsem **beljakovinskih sestavinah**. Tako je n. pr. pri nekem malem poskusu gnojene italijanske ljuške, vsebovalo seno samo 1.6%, medtem ko je seno, gnojeno z dušičnatim gnojilom, ne glede na znatno večji pridelek, izkazalo 2.7% beljakovin. Ker je pa znano, da ima živinska krma tem večjo hranilno vrednost, čim bogatejša je na dušičnatih sestavinah, pomenja to, da ima z gnojenjem pridelano seno skoraj dvakrat večjo hranilno vrednost.

Če bi se učinek uporabljenega dušičnatega gnojila ocenil samo po težini dobljenega sena, bi se morda prišlo do zaključka, da je uspeh nezadosten in da bi ne bilo koristno in priporočljivo nadaljnje gnojenje z dušičnatimi gnojili. Toda zaključek mora izpasti popolnoma drugače, če vzamemo v račun ne samo povečano količino, ampak tudi izboljšano kakovost sena.

2. **Toda kakovostno izboljšanje krme vsled gnojenja je v veliki meri odvisno od košnje**. V splošnem velja pravilo, da je učinek dušičnatih umetnih gnojil tem neugodnejši, čim dalje se odlaša s košnjo. Pozno pokošeno seno pridobi sicer precej na teži, toda znatno izgubi glede svoje vsebine in hranilne vrednosti. To se pa dogaja redno, če gnojimo travnik s kakim dušičnatim gnojilom in ga kosimo v navadni dobi, torej prepozno. V tem leži vzrok, zakaj je to-

liko prejšnjih preizkusov gnojenja travnikov z dušičnatimi gnojili dovedlo do neugodnih uspehov.

Če hočemo doseči dobičkanost, moramo postopati popolnoma drugače. Travnike je čimprej spomladaj pognojiti z dušičnatim gnojilom. Rastlinam dodana dušičnata hrana bo izzvala in omogočila znatno hitrejši in bujnejši porast trave, ki bo kmalu in znatno prekosil raščo ruše na nepognojenem travniku. Toda ta razlika glede rasti in bujnosti bo vedno bolj ginila, čim bolj se bo približeval čas cvetenja in zoritve. Ta pojav se je prej prezrl in vendar leži ravno v tem **težišču**, potom katerega si moremo zagotoviti zaželeni uspeh. Torej:

S košnjo pognojenega travnika ne smemo čakati navadne dobe, ko se rast in bujnost trav na pognojenem prostoru skoraj izenačita in ko začnejo trave že otrdevati in s tem izgubljati na svoji hranilni vrednosti. Nasprotno, košnjo pognojenega travnika, je izvršiti pred to dobo, ker je samo tako mogoče dobiti seno z najbogatejšo vsebino dušičnatih hranilnih snovi.

Toda ne samo to. **Takoj po košnji moramo dotični travnik zopet pognojiti z dušičnatim umetnim gnojilom in s tem izzvati isti pojav, ki je nastal pred prvo košnjo**. Cetudi drugič pokosimo prej, bomo gotovo dosegli vsaj še eno dobro košnjo.

Če dopušča vreme (posebno, če je dovolj vlage) in če ponovimo gnojenje tudi po drugi košnji, lahko dobimo še tretjo košnjo. V vsakem primeru se mora računati vsaj na srednjo jesensko pašo.

Na Nemškem so nekateri posestniki pokosili travo, ko je zrasla komaj za ped visoko, t. j. vsak mesec in so na ta način dosegli do osem košenj. Pri vsakem gnojenju so potrosili po 30—40 kg dušika na 1 ha v obliki umetnih gnojil (kar bi odgovarjalo količini od 200 do 300 kg čilskega solitra). Na ta način so dosegli, da se je pridelek sena zvišal za 3600 kg na ha, in dušičnata vsebina v njem na 3.2% do 3.7%, kar pomenja toliko, da more tako seno po svoji hranilni vrednosti skoraj popolnoma nadomestiti tečno zrnato hrano.

3. Toda, da bi tako gnojenje doseglo željeni uspeh, mora travnik sam biti usposobljen, da ugodni tem novim zahtevam. Že davno je bilo znano, da **dušičnata umetna gnojila ne morejo dati povoljnega uspeha, če je dotični travnik zanemarjen, zamahujen in poln slabih trav**. Zatorej je treba, še preden začnemo na opisan način gnojiti travnikom, ukreniti vse potrebno za njih izboljšanje. Po stanju posameznih travnikov spadajo pač sem: gnojenje s hlevskim gnojem, z gnojnico, s kompostom in apnom, kakor tudi z zadostnimi množinami kalijevih in fosforovih gnojil, nadalje branjanje ter osuševanje in po možnosti tudi namakanje.

Če bi pa vse to delo ne moglo usposobiti takega travnika, da bi postal dovzeten za večje količine dušičnatih gnojil in jih predelal v tečno in užitno hrano, potem je najbolje ga preorati, obdelovati ga nekoliko let kot njivo in ga potem zasejati z dobro mešanico izbranih trav in detelj.

V tem torej obstoji **nov način uspešnega gnojenja travnikov** s čilskim solitrom in drugimi vrstami dušičnatih gnojil. Želeti bi le bilo, da se zanj zanima čim večje število tudi naših kmetovalcev, ki bi poskusi ugotovili, je-li in pod kakšnimi pogoji bi se ta način dal uporabiti tudi pri nas.

L.

Umetna gnojila pri koruzi.

Koruzi je rastlina, ki raste na vsaki zemlji, na težki in na lahki, da je le dosti gnojena in dosti močna. V tem pogledu je podobna krompirju, ki uspeva ob zadostnem gnojenju tudi na različni zemlji. Navadno gnojimo koruzi s hlevskim gnojem. Pridelujemo jo pa tudi brez gnoja, po sadežih, ki zapuščajo še dosti močno zemljo in katerim smo leto ali dve leti prej gnojili. Na kmetijski šoli na Grmu smo pridelovali koruzo z najboljšim uspehom brez gnoja, in sicer po domači detelji, ki je sledila pšenici, ta pa močno gnojenemu krompirju. Uspeh je bil lepši ka-

kor na sosednjih njivah, na katerih so koruzi naravnost gnojili.

Koruzi, ki ni gnojena tisto leto s hlevskim gnojem, se prilegajo prav dobro tudi umetna gnojila. Lep zgled uspešnega gnojenja z umetnimi gnojili nam daje posestnik Fr. Gärtner v Nikelsdorfu (Burgenland), ki je napravil tozadevni poskus na dveh parcelah. Eno parcelo (pod. 22) je pustil nepognojeno, drugo je pa pognojil z vsemi tremi vrstami umetnih gnojil (pod. 23). Na prvi nepognojeni parceli je pridelal **2750 kg** koruze (zrna) na 1 ha, na umetno pognojeni pa **5120 kg** koruze, tako da se je pokazalo v pridelku razlika **2370 kg** koruze.

Parc. I.

Pod. 22. Koruza brez gnojenja.

Parc. II.

Pod. 23. Koruza, pognojena z umetnimi gnojili.

Gnojilo in pridelalo se je na teh dveh parcelah kakor sledi:

Parc. I.	Gnojenje na 1 ha:	Parc. II.
		250 kg 40% kalijeve soli
		300 kg superfosfata
		250 kg čilskega solitra
brez gnoja		
2750 kg	Pridelek na 1 ha:	5120 kg

Če računamo stroške za umetna gnojila po današnjih cenah in brez drugih stroškov (za podlago sem vzel sledeče cene: 100 kg kalijeve soli 150 Din, 100 kg superfosfata 100 Din in 100 kg čilskega solitra 500 Din, kar bi zneslo 1800 Din za porabljen gnojila), potem vidimo, da znaša ves dobiček pri ceni 2 Din za 1 kg koruze skupaj **2940 Din**.

Račun je sledeči:

1. Vrednost večjega pridelka na parc. II.	
(5120 kg — 2750 kg) = 2370 kg koruze	
po 2 Din	4740 Din
2. skupni stroški za gnojila	1800 „
Znese dobiček	2940 Din

Ta uspeh nam kaže, da so se umetna gnojila v tem primeru izvrstno obnesla in da se je treba tudi pri nas poskusoma prepričavati o dobičkanosti umetnega gnojenja pri koruzi. **R.**

Gnojilni poskusi v kamniškem okraju.

Sr. ekon. M. Marinček, Kamnik.
(Dalje.)

III. Poskusno gnojenje ozimnim žitaricam.

Narejenih je bilo 6 poskusov, in sicer: 2 za pšenico, 2 za rž in 2 za ječmen. Pri vseh so bile parcele št. I. gnojene v jeseni 9. oziroma 10. decembra 1925.

(naglavno) na ha s 300 kg rud. superfosfata, 240 kg 40% kalijeve soli in 300 kg apnenega dušika; parcele št. II. so ostale negnojene; parcele št. III. pa so bile gnojene spomladi 9. aprila 1925. enako kakor parcele št. I. v jeseni.

Uspehi so bili sledeči.

Poskus št. 14. Ozimni ječmen na srednje težki, dobri ilovici. Predsadež črna detelja v ovsu; predgnojeno ovsu s hlevskim gnojem.

Pridelek na ha v q: parcela št. I. zrnja 25, slame 39;
 " " II. " 15, " 31;
 " " III. " 23, " 42.

Pridelek se je povišal z jesenskim gnojenjem na ha za 10 q zrnja in 8 q slame, s spomladnim pa za 8 q zrnja in 11 q slame. Jesensko gnojenje je torej dalo na ha 2 q zrnja več kakor spomladno, spomladno pa 3 q slame več kakor jesensko.

Poskus št. 11. Ozimna pšenica, na plitvi peščeni ilovici. Predsadež krompir; predgnojeno krompirju s hlevskim gnojem. Gnojene parcele so bile poležene in preraščene z njivsko šopoljo.

Pridelek na ha v q: parc. št. I. zrnja 15,3, slame 30;
 " " II. " 10,2, " 15;
 " " III. " 14,45, " 25;

Jesensko gnojenje je povečalo pridelek na ha za 5,1 q zrnja in 15 q slame, spomladno pa za 4,25 q zrnja in 10 q slame; spomladno torej za 0,85 q zrnja in 5 q slame manj kakor jesensko.

Poskus št. 12. Ozimna rž, na srednje težki, globoki, prav dobri ilovici. Predsadež krompir; predgnojeno krompirju s hlevskim gnojem. Slama poskusno gnojene rži je bila preko 2 metra dolga. Poskus je močno polegla, najbolj v jeseni gnojena parcela.

Pridelek na ha v q: parcela št. I. zrnja 18, slame 107;
 " " II. " 18, " 98;
 " " III. " 21, " 102.

Jesensko gnojenje je močnejše učinkovalo kakor spomladno in povzročilo hujšo poleglo.

Poskus št. 13. Ozimna rž, na plitvi, peščeni ilovici; predsadež krompir, pognojen s hlevskim gnojem.

Pridelek na ha v q: parcela št. I. zrnja 20, slame 60;
 " " II. " 12, " 41;
 " " III. " 15, " 52.

V primeri z negnojenim je dalo jesensko gnojenje na ha 8 q zrnja in 19 q slame več, spomladno pa 3 q zrnja in 11 q slame več; torej jesensko za 5 q zrnja in 8 q slame več kakor spomladno.

Poskus št. 14. Ozimni ječmen na srednje težki, globoki, prav dobri ilovici. Predsadež krompir; predgnojeno krompirju s hlevskim gnojem. Poskus, zlasti v jeseni gnojena parcela št. I. je močno polegla.

Pridelek na ha v q: parcela št. I. zrnja 23, slame 73;
 " " II. " 24, " 61;
 " " III. " 28, " 72.

Tudi pri tem poskusu je jesensko gnojenje močnejše učinkovalo kakor spomladno, toda na škodo pridelka, ki je tembolj polegla.

Poskus št. 15. Ozimni ječmen, na srednje težki, dobri ilovici. Predsadež krompir; predgnojeno krompirju s hlevskim gnojem. Poskus je deloma polegla.

Pridelek na ha v q: parcela št. I. zrnja 29, slame 45;
 " " II. " 21, " 23;
 " " III. " 25, " 36.

Vsled gnojenja v jeseni se je pridelalo na ha 8 q zrnja in 22 q slame več kakor na negnojenem, vsled gnojenja spomladi pa več 4 q zrnja in 13 q slame. Jesensko gnojenje je dalo torej na ha 4 q zrnja in 9 q slame več kakor spomladno.

Po cenah, označenih preje pri travniških poskusih, so znašali gnojilni stroški za parcelo št. I. 1914 Din, za parcelo št. III. pa Din 1824 na ha. Če računamo (po odbitih stroških za spravljane in dr.) pridelek pšenice Din 250 za 100 kg; pridelek rži Din 230 za 100 kg; pridelek ječmena Din 200 za 100 kg; pridelek slame Din 30 za 100 kg; in vzamemo razmerje med pridelkom zrnja in slame povprečno kakor 1 : 2 (pri rži 1 : 3), so bili za kritje stroškov gnojenja potrebni sledeči večji pridelki:

pri pšenici okroglo 6 q zrnja s približno 12 q slame;
 pri rži okroglo 6 q zrnja s približno 17 q slame;
 pri ječmenu okroglo 7,5 q zrnja s približno 13 q slame.

Gospodarski dobiček so dali torej poskusi št. 10. (parcela I. Din 826, parcela III. Din 506) in deloma poskus št. 13. (parcela I. Din 496) ter poskus št. 15. (parcela I. Din 346).

Poleg tega so ti gnojilni poskusi za ozimne pokazali:

1. da je pri ozimnih za tako močno gnojenje (zlasti z dušikom) treba previdnosti, ker zamore na močnih, že od preje dobro zagnojenih zemljah povzročiti hudo poleglo žita;

2. da je tudi pri ozimnih jesensko naglavno gnojenje z lahko raztopnimi hraninami vobče bolj učinkovalo kakor spomladno.

(Dalje sledi.)

Cepljenje proti rdečici.

Koncem preteklega stoletja so ugotovili učnjaki, da so kužne bolezni posledica zastrupljenja z glivicami. In nazvali so te glivice bacile. „Bacillus“ je beseda latinskega izvora in pomeni v našem jeziku palica. V resnici se vidijo te glivice različnih bolezni povečane pod drobnogledom ali mikroskopom kakor male palice.

Vsaka kužna bolezen ima tudi svojo vrsto glivic ali bacilov. Tako n. pr. ima sušica ali jetika pri človeku in živali glivice, ki se imenujejo bacili jetike ali tuberkuloze. Razume se, da mi teh glivic ne zamoremo videti s prostim očesom, nego so nam v to potrebni drobnogledi ali mikroskopi. To so priprave, s katerimi vidimo tako drobne stvari tisočkrat in večkrat povečane. Šele ko so te priprave koncem devetnajstega stoletja tako izboljšali, nam je bilo mogoče raziskovati človeško in živalsko kri, v kateri so se našle različne glivice. Tako n. pr. so se našle v krvi svinjske rdečice glivice pri vsaki živali, ki je na tej bolezni poginila. Šele potem, ko so učnjaki z gotovostjo dokazali pri vsaki oboleli živali

različne vrste glivic, so skušali tudi raztolmačiti različne bolezni.

V krvi živali, ki so obbolele na rdečici, so se našle vedno enake glivice. Te so nazvali glivice ali bacili svinjske rdečice. Pri vraničnem prisadu se najdejo pred smrtjo tudi glivice, da je mogoče dognati to bolezen.

Zdravljenje domačih živali ni nič drugega kakor uničevanje teh glivic. Uničujemo te glivice z razkuževanjem, t. j. z uničevanjem glivic, ki se nahajajo izven živalskega telesa, n. pr. na podu, na zemlji, gnoju in pri svinjah posebno v koritih.

Drugi način zdravljenja je **cepljenje**. Cepljenje obstoji v tem, da vbrizgnemo gotova zdravila pod kožo. Iz česa obstojajo ta zdravila? Že v starih časih je prevladovalo mnenje in trditev, da človek ali pa žival, ki preboli kako kužno bolezen, postane za dalje časa ali za vedno nesprejemljiv za zopetno obolenje na taki kužni bolezni. Z znanstvenim izrazom pravimo, da je postal imun. Mi vsi vemo, da svinja, ki je obbolela na rdečici, ostane za dolgo časa ali za vedno nesprejemljiva za to bolezen, če jo preboli. Znano je tudi, da se rdečica prenaša, to se pravi, če ena svinja zboli, okuži v tistem svinjaku tudi lahko drugo svinjo. Nalezljivost rdečice obstoji ravno v tem, da se glivice ali bacili rdečice prenašajo potom hrane in tudi potom ljudi na druge zdrave živali.

Cepljenje se izvaja na ta način, da vbrizgamo potrebno cepivo pod kožo. Cepivo pripravljajo na dvojen način. Prvič, da oslabilene glivice od poginulih živali vbrizgamo zdravim živalim pod kožo. To imenujemo **zaščitno cepljenje** in ga izvajamo z začetkom aprila, t. j. pomladi.

Drugo cepljenje je **zdravilno cepljenje**.

Za to cepljenje služi cepivo, ki sestoji iz krvi ozdravljenih živali, ki so prebolele kužno bolezen. To cepivo se imenuje „serum“ in zdravljenje samo pa „seroterapija“. To cepljenje uporabljamo tedaj, ko opazimo prve znake obolenja na kužni bolezni. Pri nas se uporablja največ pri rdečici.

Iz svoje prakse lahko z mirno vestjo zatrjujem, da se da vsaka svinja ozdraviti s pomočjo cepljenja, če ni prepozno. Pri svinjah se dogaja tudi, da oboli kar na dveh boleznih, na rdečici in na kugi. Pri nas še ni take nevarnosti zaradi kuge, ampak v krajih hrvatske meje; zato je v takih primerih potrebno, da se cepi proti svinjski rdečici in proti kugi obenem. Ako to opustimo, pogine svinja na eni ali drugi bolezni.

Da ponovim. Prvi način cepljenja (zaščitno cepljenje) se vrši spomladi samo pri zdravih svinjah. Pri tem načinu vbrizgavamo pod kožo bacile, ki so bili tako oslabiljeni, da žival ne pogine.

Drugi način cepljenja (zdravilno cepljenje) se uporablja pri živalih, ki so obbolele na kužni bolezni. Pri tem cepljenju se vbrizgava pod kožo cepivo, ki smo ga nazvali „serum“ in ki vsebuje protistrup proti rdečici. Pri tem moram omeniti, da je zaščitno cepljenje desetkrat cenejše kakor zdravilno.

Našim gospodarjem pa polagam na srce, da pravočasno pustijo cepiti zdrave svinje, kajti v nasprotnem primeru so v nevarnosti, da obolela svinja lahko prej pogine, preden pride pomoč.

Vetr. I. H. Nardin.

Mlekarska razstava v Ljubljani.

Anton Pevc.

(Dalje.)

3. Uporabljalj bakterijske kulture!*

Vse kipenje (luknjičanje) in zorenje sira izvajajo bakteriji in njihovi encimi, ki jih je prinesel kmet že v svojem mleku ali ki so padla iz zraka v mleko med zorenjem mleka v sirarni ali ki jih je sirar nalašč mleku pridal. To bi moral znati vsak sirar, ker le tedaj bo kdaj mojster. Bakteriji v naravi se uravnavajo glede vrste po krajevnih razmerah tako kakor drugo rastlinstvo ali živalstvo. Temu primerno različna je tudi kakovost mlečnih izdelkov v različnih krajih, v kolikor sirar ne poseže vmes umetnim potom in s pridatkom enoličnih bakterijskih kultur ne odpravi te razlike. Pri švicarskem sirarstvu rabijo kulture dolgopaličastih bakterijev, katerih dobava je zaenkrat nemogoča; pomagamo si zato s sirarsko kisavo (kislo siratkino vodo), katero vzdržujemo čim bolj skrbno in nepretrgano pri toploti okrog 40°C, večje količine v lesenih kadeh, manjše pa v posebnih, potem vroče vode, špirita ali elektrike gretih omarah (termostatih). Sirarski paličasti bakteriji pripravljajo zelo močno kislino; na 100 l mleka v kotlu se prida zato k 100–150 cm³ kulture ali kisave neposredno preden prilijemo sirišče. Kjer sirarskih bakterijev ne moremo gojiti ali kot čisto kulturo redno dobivati, si pomagamo z okroglimi maslarskimi bakterijami, s takozvanimi „streptokoki“, kakršne uporabljamo za umetno kisanje smetane; na 100 l mleka v kotlu se prida ½ do 2 l tega umetno kisanega posnetega mleka, čegar kislina je v splošnem zelo šibka. Okus sira je po maslarskih kulturah drugačen kakor po sirarskih, vendar dober, in kar je poglavitno, vedno enoličen, kar pa ni nikdar, če ostane ves okus odvisen edino od slučaja, kakšno enolično mleko bo kmet donasal. Redno določaj kislino mleka v kotlu; ne smeš pridati še kultur, ako je mleko preкисло in če ostane preкисло vključ pridatku do 12% vode. S kulturami preprečimo obenem napihovanje sira.

4. Uporaba klorkalcija,

na 100 litrov mleka 20–40 cm³ okroglo 35% ne raztopine (si pustiš napraviti v lekarni) odnosno s 35° Beaumé, razredčene še s primerno količino vode. Sirišče, odnosno sirlini encimi učinkujejo le na oni del sirlina, kar je je vezane s fosfornokislum apnom; zbog pridatka klorkalcija (klorovega apna) dobiš več sira. Med zorenjem sira se pretvori mlečnokislno apno v propionovo kislino in očetnokislno apno v ogljikovo kislino; propionovokislinske bakterije smatramo za ustvarjalce očes v ementalnem siru, očesa sama pa nastajajo s pritiskom ogljikove kisline. S pridatkom klorkalcija dobimo zanesljivejša in lepša očesa pri trdih sirih. Klorkalcij pripravlja bolj „jedrnato“ (okleno in vendar nekako rahlo) testo in ne vpliva slabo na okus sira. Čim manj apna se nahaja v krmi (na kisljih ali na nikdar z apnom

Čiste nasade švicarskih bakterijev je dobiti pri Drž. higijskem zavodu v Ljubljani (Splošna bolnica). Priporočljivo je, da si jih od tam redno dobavljajo vse naše sirarne, ki izdelujejo bohinski sir. Bohinjske sirarne pa naj si z njimi novno nastavijo svoje kisave v dolinskih in planinskih sirarneh.

gnojenih travnikih), tem bolj potreben je večji pridelek klorkalcija.

5. Slanamurja kvari sir.

Stari švicarski sirarji so se izpočetka branili soljenja sira v slanamurji, ker so opazili, da je okus po suhem soljenju finejši; neki slovenski sirar pa mi je pred kratkim rekel, da ostane slanamurja toliko časa za sir dobra, dokler se ne „vleče“, in nekdo drugi je deval vanjo praženo čebulo. Slanamurja prehaja v sir ob istočasnem izstopu siratke iz sira; če ima zbog starosti že slab okus, bo dobil slab okus tudi sir, in če so se v njej že naselili bakteriji, bodo z njo vred prehajali v sir. Slanamurja more okus sira popolnoma skvariti, ako se nahaja razen vode in soli še kaj drugega v njej. Občični predpis za slanamurjo je: imej vse leto 12—13° C toplote, 20 do 23° Beaumé moči (20—23% soli, se ugotavlja s solnim gostomerom po Bischoffu, ki se dobi n. pr. v Ljubljani pri Združenih mlekarneh d. d.) in 11—13° kisline po Soxhlet-Henklu (se določa na enak način kakor kislina v mleku). Pregorko je treba hladiti z ledom, drugače se zaradi bakterijev hitro usmrađi; prešibka mehča siru skorjo in premočna ali premrzla napravlja pretirno skorjo, ter zato ne more prodirati v sir; prekisla pritegne del apna iz sira nase in je često vzrok, da dobi sir v plasteh pod skorjo (pri majhnih hlebičih v vsem testu) „kratko“ testo, vsled česar razpoka namesto da bi delal očesa. Kislo slanamurjo razkisamo (nevtraliziramo) s pridatkom navadnega ugašenega apna na predpisano kislinsko stopinjo. Apno se obenem spoji s sestavinami siratke, izišle z sira v glen, ki se zbira kot gošča na dnu. S tem se torej slanamurja izčisti in osveži; vsak drugi mesec je slanamurjo odliči, goščo odstraniti, nakar je slanamurja zopet uporabljiva. Varuj jo pred železom, da ne bo testo sira sivkasto ali črnkasto zaradi železa, ki je v njej raztopljen; tudi lesene kadi z železnimi obroči so nevarne. Najumestnejša za slanamurjo so betonska korita.

6. Pravilno obdelovanje strdi v kotlu in pravilna oskrba sira med kipenjem in zorenjem.

Brez sirarske harfe ni mogoče doseči enoličnih zrn in zaradi tega tudi ne enakomernega luknjičanja. Dogrevalna toplota za ementalški sir je 54 do 56° C in za grojerski sir 48—52° C; ni torej vseeno, kako visoko dogrevaš drobljenec v kotlu. Ne prehladi sira v stiskalnici, marveč skušaj v siru čim dalj časa ohraniti visoko toploto, pri kateri si vzel suhi drobljenec iz kotla. Med stiskanjem je sir izpočetka pogosto, pozneje pa vsaj vsake 2 uri obračati; ementalec mora biti že do večera toliko suh, da več ne moči prtov. Mlečni sladkor mora pokipeti v mlečno kislino pri nizki toploti; prvih 10—14 dni je ementalca hraniti v hladni kleti, nakar pride v kipele klet in kipi 6—10 tednov pri toploti 18—22° C. Maža na siru podeli siru oster, pikanten okus; okus ementalkega in grojerskega sira je praviloma sladkast in spominja na orehova jedrca, zato ne trpi na skorji ne vlažne, ne prisušene maže.

Siri švicarskega tipa za razstavo morajo pred oddajo dokončati vsaj kipenje, torej biti najmanj tri mesece stari. Najboljši čas za njih izdelavo pride z nastopom zelene krme v maju. Za razstavo se namerava pritegniti iz vsake sirarne 3—5 hlebov, da se ustvari bolj jasna sodba o kakovosti njenih iz-

delkov in da ne ostane morebitno odlikovanje le srečen slučaj. Tekme naj se udeleži vsaka sirarna odnosno vsak sirar; kogar ne bo, si bo s svojo odsotnostjo dal spričevalo strokovne revščine in javno priznanje, da je le šušmar. (Dalje sledi.)

Opozorilo vinogradnikom.

K najvažnejšim vinogradnikovim opravilom spada brez dvoma borba proti raznim boleznim in škodljivcem vinske trte, kajti od uspešnega zatiranja istih je v prvi vrsti odvisen uspeh celoletnega njegovega truda.

Mnogo se je že o tem pisalo in govorilo, pa še vedno ne dovolj, kajti veliko število vinogradnikov še vedno ni dovolj poučeno, ozir. mnogo jih je, ki vzamejo zatiranje škodljivcev vse preveč površno.

Najnevarnejše vinski trti so glivične bolezni, od katerih sta pri nas predvsem dve razširjeni in škodujeta več ali manj vsako leto, to je **peronospora** (palež) in **oidij** (plesnoba).

Proti škodi, ki jo povzroča prva glivica, se ubranimo s pridnim, pazljivim in pravočasnim škropljenjem z zmesjo raztopine modre galice in apna, proti drugi pa galica nič ne učinkuje in se moramo proti njej posluževati žvepla ali žveplovih pripravatov.

Obe bolezni moremo z uspehom zatirati le tedaj, če smo to storili **pravočasno**.

Posebno velja to o **peronospori**, ki se da sploh zatirati **le zabranjevalno** (preprečevalno), nikakor pa **ne zdravilno**. To si mora vsak vinogradnik posebno dobro zapomniti. Če zamudimo pri škropljenju pravi trenutek, je ves trud zaman, kajti, kar je enkrat od bolezni napadeno, tega ne more več ozdraviti.

Zato je poleg pravilne priprave galice in pravilnega škropljenja najvažnejši: **čas škropljenja**. Večina vinogradnikov škropi pri nas **prekasno** posebno v **prvič** in pa v **predolgi presledkih** v drugič in tretjič.

Vse škropljenje moramo pri nas obaviti v **poldrugem mesecu**, to je od konca majnika do srede julija, poznejše škropljenje je nepotrebno. Prvo škropljenje moramo izvršiti **zgoda**, kdaj, to je odvisno od vegetacije trte in od vremena.

V letih z zgodnjo vegetacijo in vlažnim vremenom škropimo že **koncem majnika**, drugače pa v **pričetku junija**, najpozneje pa 10—14 dni po prvem izdatnem toplem dežju v drugi polovici majnika. Ker trta v tem času hitro raste in razvija najvažnejše svoje organe, se mora drugo škropljenje vršiti **hitro za prvim**, presledok ne sme znašati več kakor **10 do 14 dni**, v mokrem vremenu manj, v suhem lahko več.

Tretje škropljenje naj sledi najpozneje **3 tedne za drugim**, to je takoj potem, ko trta odcvete in se grozdje obrije. Tu moramo zlasti dobro škropiti tudi **po grozdju**, kajti takrat se prične rada pojavljati peronospora na grozdju. V četrtič škropimo **le v mokrih letih**, kadar smo morali zgodaj pričeti in škropljenje v krajših presledkih ponavljati. Po toči moramo pa škropljenje vselej ponoviti, najsi bode v katerem času hoče.

Kdor ne ubrani trto peronospori do srede julija, tega trud bo tudi pozneje zaman, zato pri-

čnimo zgodaj in ponavljajmo škropljenje v kratkih presledkih.

Važno je dalje, da tudi pri pripravljanju galice in škropljenju pravilno postopamo. Z ozirom na pri nas običajne napake opozarjam zlasti na sledeče: 1. galice je dovolj v prvič 1%, drugič in tretjič 1½, le v mokrih letih 2%. 2. Apna vzemimo polovico več ali največ še enkrat toliko kot galice, zmes pa preskusimo pred vporabo s fenolfalinovim papirjem, ki mora, v zmes pomočen, pordečiti. Preveč apna škoduje učinkovitosti galice. 3. Mešajmo rajše galico v apno kakor narobe, škropimo trto **na fino** z dobrimi, močnimi škropilnicami, ne s škarjami, ki pomečejo več galice po tleh kakor po trti. Listje škropimo zlasti od spodnje strani, pri vsakem škropljenju pa pazimo, da zadenemo tudi dobro **zarod** (grozd), da s tem preprečimo silno nevarno peronosporo na grozdju. To je mogoče doseči le z dobro škropilnico, zlasti pa, ako uporabljamo pri tem hipno zatvornico „Stop“. Ne štedimo na nepravem mestu, to se vselej maščuje.

Tudi oidium ali plesnoba je potrebno zgodaj zatirati. Kdor prične žveplati šele potem, ko se je bolezen že prikazala, ne doseže nikdar zadostnega uspeha.

Prvič žveplamo, ko požene trta za ped dolge mladike in je zarod dobro viden, **drugič** pred cvetenjem, **tretjič** po cvetenju, vsakokrat prav na fino, torej z dobrim žveplalnikom in **najfinejšim** žveplom ob **solničnem** vremenu, drugače ni uspeha. Pozneje žveplamo **le po potrebi**, če se tu pa tam bolezen prikaže. Žveplo učinkuje samo tedaj, če je dovolj fino in če je vreme solнечно in vroče. Ne kupujmo torej slabega žvepla. Čeprav je morda ceneje, je še vedno predrago, ker ne koristi.

Namesto žvepla rabimo lahko tudi žveplove preparate in soli.

Od prvih je najbolj znan **sulikat**, ki obstoji iz žvepla v **najfinejši, koloidni obliki**. V tej obliki se žveplo hitro oksidira, dobro na trti drži in — kar je važno — učinkuje tudi v hladnem vremenu. Njegova velika prednost je, da se topi v vodi. Z njegovo uporabo si torej lahko prihranimo žveplalnik in pa delo, ker ga mešamo lahko med lahko galično-apneno škropilno zmes.

Pri prvem škropljenju vzamemo 100 gr sulikola na hl galice, ga raztopimo v vodi in pomešamo v že za škropljenje pripravljeno galično apneno zmes. Pri drugem in tretjem škropljenju vzamemo 200 do 250 gr sulikola na hl, v suhem vremenu manj, mokrem več.

V novejšem času se namesto sulikola priporoča tudi **sulfarol**, ki ga pa bo pri nas treba šele preskusiti.

Od žveplovih soli je najbolj znan **salojidin** (tiosulfat natrija). Rabi se v množicah od ½ do 1 kg na 100 litrov galične raztopine. Salojidin se raztopi ravnotako kakor sulikat šele v že pripravljeni škropilni zmesi.

Meseca julija moramo grozdje večkrat pregledati.

Če bi se plesnoba še kje pojavila, moramo žveplanje po grozdju in okoli njega stoječih listih ponoviti.

Iz vrst živalskih škodljivcev vinske trte nam dela v vinogradih največjo škodo **kiseljaki ali kisli**

črviček. Njegov prvi rod razjeda cvet, drugi jagode. Zoper prvi rod kiseljaka se poslužujemo **strupov**, ki jih mešamo v galično škropivo. Znana sta zlasti dva strupa, to je **urania-zelenilo** in pa **arsokol**. Katero od njih je boljše, bo treba pri nas še temeljito preskusiti. Proti urania zelenilu se je lani veliko pisalo po nemških listih, da je bil njegov učinek slab. Arsokola pridenemo pri prvem in drugem škropljenju (pred cvetenjem) po 250 do 500 gr na hl galice in škropimo le po zarodu (grozdju), da zastrupimo ličinke kiseljaka. Dobro je vmes še enkrat po zarodu škropiti, ker se ne izležejo vse ličinke istočasno.

Da ne tratimo tekočine, je pri škropilnici neobhodno potrebna škropilna cev s hipno zatvornico „Stop“.

Drugače zatiramo kiseljaka prvega rodu z obiranjem napadenih cvetkov (zapredkov). Proti drugemu rodu kiseljaka škropimo koncem julija ali začetkom avgusta po grozdju s 3% no raztopino mazljivega mila ali pa zmesi 1½ kg mazljivega mila in 2 kg tobakovega izvlečka na 100 l vode. Mazljivo milo učinkuje obenem tudi proti **sivi gnilebi** (*botrytis cinerea*) na grozdju, ki povzroča v mokrem vremenu, da grozdje predčasno gni, ali pa da odgnijejo peceljčki in grozdje, oz. posamezni njegovi deli odpadajo.

B. Skalicky, Grm.

Katere sorte žlahtnih trt naj sadimo po dolenskih vinogradih?

(Bohuslav Skalicky.)

(Dalje.)

Danes kupujejo vinski trgovci nizka dolenska in štajerska vina le **zaradi kisline**, zato je jasno, da ga ne morejo plačati tako, kakor vino, ki je pripravno za direktni konsum, in za tak konsum dobra, konkurence množna vina pridelovati, le v tem je bodočnost dolenskega vinogradništva, ne pa v pridelovanju kisline za dalmatinca.

Zato ne smemo gledati samo na to, da pridelujemo veliko vina, ampak tudi na to, da je to vino **dobre kakovosti**. Ubrati moramo torej od prej označenih **srednjo pot** — in srednja pot pravijo, da je navadno najboljša.

Na Dolenjskem kaže torej poleg najboljših domačih trtnih vrst, gojiti tudi tiste tuje, to je k nam vpeljane trtne sorte, ki dajejo poleg zadovoljive množine, tudi kvaliteto boljši pridelek kakor naše domače sorte in katerih okus se značaju naših vin prilega, tako da ž njimi kvaliteto naših dolenskih vin izboljšamo.

Pri tem naj obveljajo naslednja načela:

1. **Gojimo le malo sort**, in sicer v vsakem vinškem okolišju le one, ki so se tam na podlagi **mno-goletnih** izkušenj dobro obnesle.

2. **Izbirajmo med njimi** najbolj rodovitne trse, ki pa naj dajejo obenem tudi dobro kvaliteto vina.

3. **Zboljšujmo kvaliteto** in vrednost pridelka s pozno trgatvijo in umnim kletarjenjem.

Žlahtne trtne vrste, ki naj jih gojimo po Dolenjskem, delimo lahko v dve skupini, to je v domače in tuje.

Domače trtne vrste se povečini odlikujejo po večji rodovitnosti in tudi (ne vse) po večji odpor-

nosti proti podnebnim in drugim neprilikam, boleznim i. dr. Pa tudi **med tujimi sortami** najdemo mnogo takih, ki nas s svojim pridelkom in po svojih ostalih lastnostih lahko prav zadovoljujejo, dajejo pa skoraj vse **vino boljše kvalitete** kot naše stare domače sorte.

Naj navedem one domače in tuje vrste, ki se mi na podlagi mnogoletnih opazovanj zde za razmere na Dolenjskem najbolj priporočljive. Da vidi čitatelj razložek v kvaliteti, številčno izražen, navedem tudi približno srednjo množino sladkorja in kisline, ki jih kaže mošt teh sort pri nas. (Sladkor v ‰ (odstotkih) po Klosterneuburški moštni tehtnici, kislino v ‰ (tisočinkah) to je gramih v litru.)

Od domačih trtnih vrst za bela vina pride v prvi vrsti v poštev **rdeča kraljevina** (mavrovina, pisana, rdeči muškaterl itd.). Trta bujno raste, les dobro dozori, ne pozebe rada, rodi prav dobro, daje srednje dobra in celo prav dobra vina. Grozdje zori precej kasno, zlasti na šparonih, zato je bolj pripravna vzgoja trt na rogljih (rogovilih, kozlovska vzgoja) s kratko režnjo. Je tudi precej občutljiva proti peronospori, treba jo je torej pravočasno škropiti. V srednjih dobrih letih daje mošt povprečno 15–16 ‰ sladkorja pri 9–10 ‰ kisline.

Nekoliko manj rodi, daje pa veliko boljša vina (na Tolstem vrhu v ugodnih letih celo buteljsko vino) **rdeča sovrsta kraljevine** in zato bi bilo silno potrebno strogo odbiranje (selekcija), da izberemo **pravo kraljevino**.

Druga priporočljiva trtna vrsta je **plavec**, od katerega imamo tudi dve sovrsti, eno z rumenim grozdom (na Bizelskem žuti plavec), eno pa z zelenim grozdom. Prva daje boljše vino, druga močnejše rodi. Tudi tu bi bila potrebna selekcija. Plavec močno raste, trta ni občutljiva ne proti pozebi, ne proti boleznim, rodi bogato in daje dobro vino približno enake kakovosti kakor kraljevina (16 ‰ sladkorja, 9 ‰ kisline). Grozdje zori bolj pozno.

Druge, manj vredne vrste domačih trt so: **belina**, neobčutljiva trta z bujno rastjo, dobro rodi, bolj rano zori, daje bolj kislata vina, — ozdije rado gnije. (Mošt 14–15 ‰ sladkorja, 8–9 ‰ kisline.)

To, kar je belina na Dolenjskem, je **okroglina ali podbel** v Belokrajini, samo da podbel še bolj bogato rodi, daje pa bolj vodeno vino kakor belina.

Še bolj rodovitna je siva **kavčina**, ki izredno bogato rodi, pa daje vodena vina. **Škelina** na Dolenjskem daje kislata vina, ker precej pozno zori, zato je manj priporočljiva. O ostalih trtnih vrstah, kakor lipna, javor, zelenika itd., bolje da sploh ne govorim, ker niso vredne razširjenja.

Od domačih vrst za **črna vina** pride tako na Dolenjskem, kakor tudi v njegovem belokranjskem delu v poštev le **domača črnina**, tudi **žametna črnina**, v Belokrajini večinoma **črna kavčina** imenovana.

Trta močno raste, ni občutljiva (v nizkih legah občuti rada slano, ker nekoliko prej odganja), jako dobro rodi in daje sicer bolj kislata in ne posebno temna vina, prijetnega, tipičnega okusa. Grozdje zori zelo pozno, zato vsako leto na Dolenjskem ne dozori popolnoma. V takih letih daje zelo rezka vina. Če slabo odevete, ostane precej mnogo jagod gluhih (trdih), oziroma le za silo zrelih, kar daje vinu trd, sirov okus po prosti vinski kislini.

Kako zelo se izpreminja kvaliteta črnine po legi, zemlji itd. in vremenu, vidimo n. pr. iz sledečega: v vinogradu kmetijske šole v Cerovcih (nizka lega, težka zemlja) je dala 19. oktobra 1925. trgana črnina 12 ‰ sladkorja in 12,25 ‰ kisline (ni dozorela, dasi je zaključila vegetacijo), na Trški gori (visoka lega, na laporju) dva dni prej trgana črnina pa 14 ‰ sladkorja in 11,5 ‰ kisline. Leto prej (16. oktobra 1924.) je dala istotam (na Trški gori) črnina 17 ‰ sladkorja in 9 1/2 ‰ kisline. Čim manj zrelo je grozdje, tem manj ima barve, zato daje kavčina v neugodnih letih **rdeča** in ne črna vina.

Vino črne kavčine tvori podlago za v letnih mesecih zelo priljubljeno pijačo, dolenjski cviček. Zato je trta precejšnjega, čeprav lokalnega pomena in jo kaže vsekakor ohraniti, vsaj v dosedanjem okolišu, kjer se najbolj goji, to je v kostanjeviških in krških vinskih goricah (Bočje- Gadova peč-Trška gora pri Krškem, Drenovce-Raka itd.). Preko tega ozemlja je nikakor ne kaže v večji meri razširjati. V teh krajih daje črnina najboljše cvičke in dovoji za domači konsum, eksportirali tega vina pa itak nikdar ne bomo.

Po Belokrajini, v okolici Metlike, daje kavčina v toplih, lapornatih zemljah v dobrih letih prav dobro črno vino, ki ga radi iščejo domači trgovci in gostilničarji. Tu bi bila v omejeni množini na mestu za pridelovanje črnine. Tudi pri kavčini bi bila zelo potrebna selekcija, da izberemo rodne trse brez zgoraj omenjenih slabih lastnosti, katerih grozdje bi raneje zorelo in dajalo dobro kvaliteto.

Druge vrste črnine, ki se gojijo po Dolenjskem ne zaslužijo, da se ž njimi tu pečam in je bolje, da izginejo iz naših vinogradov.

S tem smo domače trtne vrste izčrpali in preidemo na **tuje**, to je k nam poglavitno o priliki obnove vinogradov po trtni uši od drugod vpeljane trtne vrste.

(Konec sledi.)

Poškodbe jelovih gozdov nad Vrhniko.

V seji glavnega odbora Kmetijske družbe 15. aprila t. l. je odbornik g. **Meden** opozoril na škodo v jelovih gozdovih nad Vrhniko, v katerih se jelkam sušijo vrhovi ter predlagal, da se v „Kmetovalcu“ opiše ta škodljivec in način njegovega pokončevanja.

Škodljivec teh jelovih gozdov je **gosenica jelovega brstnega zavijača**. Ker je tega škodljivca že lani opisal oblastni šumarski referent g. inž. Anton Šivic v dnevnem časopisju, hočemo tu nakratko navesti njegova izvajanja.

„Jelovi gozdovi so ob zahodnem pobočju Ljubljanskega vrha in Raskovca med Verdom in Logatcem na jako razsežni ploskvi poškodovani po gosenici jelovega brstnega zavijača vrste Tortrix murinana L., v čigar družbi se pojavlja tudi njen sorodnik Steganoptycha rufimitrana H. S. Vmes pa je precejšnje število jelk uničenih ali že močno napadenih še po **lubadarju** vrste Tomicus (Ips) curvidens in Cryphalus piceae.

Jelov brstni zavijač je majhen, temnozeleno rjav metuljček, 7 1/2 do 11 mm dolg, ki polaga jajčeca ob jelove igle, kjer ista prezimijo. Njegova gosenica

se pojavlja koncem aprila in tekom maja ter doseže 22 mm dolžine. Gosenica objeda brstje, t. j. spomladi novo odrasle odganjke, ki jim odje vse igle. Odjedene igle spravijo gosenice v zapredke, kjer jih deloma ali popolnoma poružijo. Najbolj poškodujejo gosenice vrhnje veje jelovih dreves, spravijo se pa tudi na veje sredi debla ter celo na spodnje veje.

Ker se jelov brstni zavijač na istem mestu navadno po več let pojavlja, so vrhovi jelovih dreves pri vrhu skoraj popolnoma goli, t. j. brez igel in rjave barve. Taki so sedaj tudi jelovi gozdovi od Verda proti logaški meji, kjer nastopa brstni zavijač že četrto leto (poškodbe so se opazile lani celo v gozdih na Ravniku). Tekom meseca junija zapusti gosenica drevo in se zabubi na tleh v mahovju in stelji. Iz bube se razvije potem metuljček koncem junija, začetkom julija.

V izveštjih bivšega Kranjsko-primorskega gozdarskega društva iz l. 1883. čitamo, da se je pojavil jelov brstni zavijač v spremstvu s sorodnikom *Steganoptycha* v velikih množinah v l. 1881., 1882. in 1883. v gozdih Hasberške graščine in v sosednjih gozdovih kmetijskih posestnikov z Unca, Rakeka in Planine. Takrat so se izdala sledeča navodila za zatiranje tega škodljivca:

1. Okajanje napadenih gozdov, ko žro gosenice ob brstju, t. j. koncem aprila in maja. To se doseže s tem, da se zelene veje iglastega drevja spravijo na kupe in ob deževnih dnevih zažgo, tako da se dim, ki se razvija, vali po gozdu ter prisili gosenice, da se spuste na tla.

2. Grabljenje in sežiganje stelje ob času, ko je mrčes na tleh v stadiju bube, torej koncem maja in junija. Priporoča se, da se ženo ob tem času prasiči v gozd.

3. Zažiganje ognjev ob času, ko leta metuljček, torej meseca julija. Ogenj je zanetiti na večer. Svetloba privabi metulje, ki se v ognju osmodijo.

Navedena sredstva pa so deloma neuspešna, deloma pa neizvedljiva ali nevarna. Glede okajanja je omeniti, da so bila baš drevesa ob železniški, proti logaški meji se dvigajoči progi, kjer puščajo lokomotive mnogo dima, lani popolnoma objedena. — Grabljenje stelje bi bilo v napadenih gozdih, ki stoje na razoranih kraških tleh, zelo težavno, ravnotako je s pašo prasičev.

Zažiganje ognjev bi najbrže nekoliko učinkovalo, vendar bi bilo v dotičnih, popolnoma sklenjenih gozdih težko najti primernih prostorov in bi obstojala velika nevarnost, da se zaneti požar, ki bi ga bilo težko udušiti, posebno, ako bi se razširil talni ogenj po zvotlenih kraških tleh.

L. 1912. in 1913. so opazili škodo po brstnem zavijaču tudi po nekaterih jelovih gozdih kočevskega okraja, kjer je pa pozneje izginila. — Škoda napadenega drevja se kaže na zmanjšanem lesnem prirastku ob dotičnih letih, v katerih je zavijač močno nastopil.

Veliko jelovega drevja med Borovnico in „Menešijo“ pa je zelo oslabiljenega tudi vsled tega, ker raste na tem **omela** (*Viscum album*). Ta zajedalka raste po nekaterih jelkah jako razkošno. Priporoča se, da se hudo napadena drevesa posekajo. (Opis omele glej v „Kmetovalcu“ l. 1912.)

Opešanega in hiračnega igličastega drevja se tudi **lubadar** rad loti. Tako smo videli lani prav mnogo jelk na Ljubljanskem vrhu in na Raskovcu, ki so jih razjedale ličinke lubadarjev, ugodoma omenjenih vrst: *Tomicus curvidens* in *Criphalus piceae*. Ker se je bilo bati, da bo lubadar popolnoma uničil mnogo jelk, je gozdna oblast že leta 1924. pozvala vse prizadete posestnike, da po lubadarju napadeno drevje takoj posekajo in obelijo. Žal pa, da se niso temu odzivu odzvali prav vsi osebno pozvani gozdni posestniki. (Podrobnosti o zatiranju lubadarja glej v „Kmetovalcu“ l. 1912.)

Priporočamo torej vsem posestnikom teh gozdov, da takoj spomladi posekajo in obelijo vsaj sumljivo, po lubadarju napadeno drevje ter se s tem ubranijo nadaljnje škode.

Glede brstnega zavijača pa je pričakovati, da bo po vrhniških in logaških gozdovih zopet izginil, kakor se je to opazilo v drugih krajih, kjer se je bil ta škodljivec v prejšnjih letih pojavil. L.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Vprašanje 32. Moji telci je prvo tele poginilo takoj po storitvi, ne da bi kaj sesalo. Sedaj mi da telica le malo mleka. Bi-li kaj pomagalo, če vtaknem v seske mlečne cevi? **Kako pripravim telico, da bo dala več mleka?** (M. I. v B. B.)

Odgovor: Mlečne cevi za seske pomagajo le pri boleznih na vimenu, mlečnosti krav pa ne morejo pospeševati. Navadno ima vsaka privesnica manj mleka, ker še niso dovolj razvite mlečne žleze v vimenu. Razvoj teh mlečnih žlez pospešuje tele s sesanjem in z butanjem z glavo ob vime. S tem se namreč dražijo krvne žilice, ki dovajajo kri v vime, iz katerega se tvori mleko. Obenem se razširijo mlečne žleze in vime poveča, s čemer se krava usposobi, da da več mleka. Pri telci, ki je izgubila tele, je to gnetenje izostalo, zato tudi ne more dati toliko mleka, kakor bi ga tedaj, če bi imela tele pod seboj. Posnemajte tele! Pomolžite telico vsak dan po petkrat do čistega! Pri molži ne vlecite samo seskov, ampak gnetite in mečkajte vime, da se bo povečal dotok krvi. S tem boste znatno povečali mlečnost telice, če ni kakšnega drugega vzroka tu, ki preprečuje razvoj vimena. L.

Vprašanje 33. Moja telica je v poldrugem letu svoje starosti v drugem mesecu brejosti zvrгла. Vzroka nisem mogel ugotoviti, vendar vem, da ni bil to nikak zunanji povod (udara, padec ali kaj podobnega), ker je bila vedno v hlevu. Telica je močna in navzlic slabi krmi zelo debela. Sedaj je minulo že leto dni, pa se še ni pojala. **Zakaj se telica noče pojati?** (M. M. v B.)

Odgovor: Da se telica noče pojati, je lahko več vzrokov. Ker je že po dveh mesecih brejosti zvrгла in vam ni znan noben zunanji povod tega zvrčenja, je mogoče, da je nastopila kaka bolezen na maternici ali na jajčniku. To bi seveda mogel ugotoviti samo živinozdravnik, ki bi telico preiskal. Lahko je tudi, da je telica predebela, vsled česar je jajčnik preveč zatolščen. Če je debelost vzrok nepojanja, je priporočljivo tako telico dati na pašo, da se razhodi in nekoliko slinjša, potem se navadno bolj vidno poja in ubreji. Najbolje pa bo, če vprašate za svet živinozdravnika. L.

Vprašanje 34. Sadno drevje v mojem sadnem vrtu je napadeno od cvetnih črvov. Naj-li škropim z arborinom, drevesnim karbolinejom ali z modro galico? **Je-li mogoče škropiti sadno cvetje proti cvetoderu?** (I. B. v M.)

Odgovor: Ob cvetju ne smemo sadnega drevja škropiti z razkuževalnimi sredstvi, (arborin, dendrin, tobakov izvle-

ček, modra galica), ker bi z njimi uničili cvetje. Črvi, ki razjedajo cvetje Vašega sadnega drevja, so ličinke od cvetodera (anthonomus pomorum). Tega škodljivca ne morete sedaj več prepoznati, ker je prepozno. Hrošček cvetoder je že koncem marca položil svoja jajčeca v cvetne popke. Iz jaje so se izlegle ličinke ki sedaj žro popke. S škropljenjem ne dosežete ničesar. Za letos je itak vsako sredstvo prepozno. Hroščke se nekako sredi marca ob hladnih dneh, oziroma ob večernih in ranih urah, ko so nekako otrpli, otreša s sadnega drevja na rjuhe in jih potem uniči. Lovi se jih tudi na papirne pasove, namazane s klejasto snovjo, ki jih ovijemo tedaj okrog debela.

L.

Vprašanje 35. Na našem občinskem svetu je zasajenega več sadnega drevja, ki so ga zasadili bližnji posestniki. Sedaj se namerava to zemljišče izboljšati in nastane vprašanje, kdo je lastnik dotičnega drevja: ali dotični, ki ga je sadil, ali občina, na katere svetu raste in od katerega plača ona davek. Gospodarji so sadili drevje, ne da bi imeli dovoljenje od strani občine. Čegavo je drevje, posajeno na občinskem svetu? (I. B. v D.)

Odgovor: Sadno drevje, ki raste na občinskem svetu, je občinska last, četudi so ga morda posadili posamezni upravičenci. Pravično je, da ne sme na tujem svetu nihče saditi drevja, ne da bi imel za to dovoljenje od lastnika, oziroma solastnika, če je ta svet skupen. Če pa vendar drevje posadi, potem ima do njega samo toliko pravice, kolikor je imajo vsi solastniki. Če je pa enkrat drevje posajeno, nima dotični pravice uživati sam sadu in tudi ne drevo izkopati, ne da bi imel za to dovoljenje solastnikov. Iz tega sledi, da tisti gospodarji, ki so posadili sadno drevje na občinskem svetu, nimajo danes nikake večje pravice do njega, kakor drugi solastniki ali občinarji.

L.

IZ DELOVANJA PODRUŽNIC.

Kmetijska podružnica Tuhinj-Smartno je zborovala dne 19. marca t. l. Od 43 udov je bilo 10 navzočih. Iz poročila, ki je pomanjkljivo, povzamemo sledeče: Delegatom je izvoljen Viktor Engelmann. Podružnica je nabavila sadjarsko orodje. Uredile so se zadeve žitnega čistilnika.

Kmetijska podružnica v Tomišlju je zborovala 28. marca. Od 34 članov je bilo 14 navzočih. Načelnik poroča, da je podružnica kupila žitni čistilnik, ki ga uporabljajo člani brezplačno, nečlani pa proti odškodnini 2,5 Din od mernika. Blagajniško poročilo izkazuje 2593,16 Din dohodkov in 2564 Din stroškov, torej prebitka 29,16 Din. Izvoljen je bil stari odbor: Jak. Modic, Japelj, Trošt, Iv. Švigelj, Jak. Mavec in Jos. Modic. Delegatom podružnice je bil izvoljen Fr. Švigelj. Občni zbor je sprejel predlog, da poskrbi glavna družba, da se bodo mogli proti neugodam zavarovati tudi gospodarji in ne le posli in delavci. Prišlo se je tudi predlogu, da se nakupita dva osipalnika.

Kmetijska podružnica Šinkov Turn je zborovala dne 28. marca t. l. Od 32 udov je bilo 18 navzočih. Iz pomanjkljivega poročila povzamemo, da je bil delegatom izvoljen Fr. Kristan in da želi podružnica večkratne odboreve sestanke po raznih krajih podružničnega okoliša.

Kmetijska podružnica na Jesenicah je zborovala na Savi 14. aprila t. l. Od 83 udov je bilo 19 navzočih. Odbor je imel 4 seje. Izvoljen je bil stari odbor s to izpremembo, da je bil izvoljen tudi Jak. Vovk namesto odstopivšega Iv. Hafnerja. Delegatom sta bila izvoljena Val. Markeš in Fr. Klinar. Pri slučajnostih se je razpravljalo o pridobitvi potrebnih sredstev za uspešnejše delovanje z napravo kake večje prireditve, dalje o potrebnem orodju, gnojnični pumpi, stiskalnici za mošt in škroplilnici za sadno drevje.

Kmetijska podružnica v Žužemberku je imela svoj občni zbor 18. aprila t. l. Od 31 udov je bilo samo 7 navzočih. Iz poročila povzamemo, da je imela družba 140 Din dohodkov in 100 Din stroškov in da je bil delegatom izvoljen kaplan Andr. Križman.

Kmetijska podružnica v Dupljah je zborovala 18. aprila t. l. Od 26 udov je bilo 15 navzočih. Iz blagajniškega poročila je povzeti, da je podružnica nabavila en trijer in da ima denarnega premoženja še 497 Din. Pri nadomestni volitvi je bil izvoljen podnačelnikom Jož. Štufer, delegatom pa Jož. Teran. Pri slučajnostih se je sklenilo naročiti potrebna semena lucerne in krompirja in za poskusno gnojenje pa mavca. Pod trijerjem, ki ga ima Jož. Urbanc v Zadragi, se ima napraviti cementni tlak.

KMETIJSKE NOVICE.

Osobna vest. Naš kmetijski minister. Z ukazom Nj. Veličanstva z dne 29. aprila 1926. je bil minister na razpoloženju in nar. poslanec **Ivan Pucelj** imenovan ministrom poljoprivrede in voda. Veseli nas, da je zasedel to važno mesto zopet naš rojak, ki si je stekel za napredek našega kmetijstva že obilo zaslug. Ker pozna naš kmetijski minister vse naše gospodarske prilike prav dobro, upamo, da nam bo tudi z naprej pomagal k nadaljnjemu razvoju našega kmetijstva. V tej nadi mu iskreno čestitamo na zasluženem imenovanju in se mu priporočamo za nadaljno podpiranje naših kmetijskih težej.

Častno predsedništvo letošnjega Ljubljanskega velesejma od 26. VI. do 5. VII. Dne 7. t. m. se je vršil občni zbor Ljubljanskega velesejma, na katerem se je soglasno izvolilo za častnega predsednika gospoda **dr. Ivana Krajača**, ministra trgovine in industrije. — Nadalje se je izvolilo v častno predsedništvo gg. poljedelskega ministra **Ivana Pucelja**, velikega župana ljubljanske oblasti **dr. Vilko Baltiča**, velikega župana mariborske oblasti **dr. Otmar Pirkmayerja**, predsednika gerentskega sveta Ljubljane **dr. Dinko Puca** in dvornega svetnika **dr. Rudolfa Marna**. Upamo, da bo letošnja velesejska prireditve, za katero vlada tolikanj zanimanja, izpadla vsestransko dobro, tako moralno kot materijelno.

II. planiski zbor se vrši letos na Binkoštni ponedeljek, 24. maja na Bledu v Zdraviliškem domu. Pričetek ob desetih dopoldne. Spored: 1. Pozdrav in otvoritev po oblastnem agrarnem komisarju **dr. Francu Spiller-Muysu**. 2. Volitev predsedstva zbora. 3. Pozdravni govori zastopnikov oblasti in organizacij. 4. Poročilo planinskega nadzornika g. agr. višjega stavbnega svetnika inž. Ivana Presla. 5. „Gospodarski pomen pašništva in planšarstva“, predava g. sreski ekonom Josip Sustič. 6. „Naše planšarstvo in bikoreja“, predava g. Anton Cvenkelj iz Ljubnega. 7. „Prva pomoč pri neugodah živine na planini“, predava sreski veterinar Alojzij Zarnik. 8. Poročilo planinskih odborov o stanju planin v njihovih področjih. 9. Sklepanje o smernicah za nadaljno delo pri pospeševanju in izboljšanju naših planin in o event. resolucijah. 10. Slučajnosti. — Vabljeni so vsi planinski gospodarji iz ljubljanske in mariborske oblasti, zlasti zastopniki planinskih srenj in sosesk ter pašnikov, živinorejskih in splošno kmetijskih zadrug. Polovična vožnja je zaprošena. Popoldne ob treh se vrši v istem prostoru skupna seja vseh planinskih okrajnih odborov, h kateri imajo pristop zastopniki oblastev, srenj in sosesk ter zadrug. — Planinski odbor za radovljjski okraj. Oblastni agrarni komisar **Franc Spiller-Muys**.

Znižanje uvozne carine na modro galico, žveplo in čilski solter. Ministrski svet je v svoji seji 21. aprila t. l. na osnovi člena 15. predloga zakona o obči carinskih tarif, ki je stopil v veljavo 20. junija 1925. pod števil. C br. 17695., izdal sledečo odredbo: 1. Minimalne postavke na predmete iz sledečih tarifnih števil uvozne tarife predloga zakona o obči carinskih tarif

se znižajo na sledeče postavke: a) Iz štev. 197., točke 2., na prečiščeno žveplo in žvepleni cvet od 1.50 Din na 0.75 Din; b) iz štev. 211., točka 1., na natrijev nitrat (čilski soliter) naravni ali umetni, od 10 Din na 5 Din; c) iz štev. 215., točka 2., na modro galico od 12 Din na 6 Din. 2. Znižanje postavk iz točke 1. ostanejo v veljavi **samo do vključno 31. julija 1926.** — 3. Ta odredba stopi v veljavo z dnem objavljenja v „Službenih Novinah“. Ker je bila ta odredba objavljena v „Službenih Novinah“ od 23. aprila t. l., štev. 91., pod točko 114., je z istim dnem bila znižana gori navedena carina na te kmetijske potrebščine.

GOSPODARSKE STVARI.

Obrtno-gospodarska razstava v Ormožu. Za to razstavo so se definitivno določili sledeči dnevi: od 8. do 15. avgusta **obratna razstava**; dne 8. avgusta od pol 12. do 18. ure **razstava konj**; dne 9. avgusta od 10. do 18. ure **razstava govedi, svinj in perutnine**; dne 10. avgusta od 10. do 20. ure **vinjska razstava**. Interesenti se vabijo k obilni udeležbi in na obisk razstave.

Premovanje goveje živine v Prekmurju. Dne 18. maja 1926. se vrši v srezu Dolnja Lendava v občini Turnišče premovanje simodolske živine, in sicer za vse občine prejšnje in sedanje turniške župnije. Daleč na okoli je poznano, da se redi ravno v tem kraju najlepša čista simodolska pasma, katere bikli so ponos ondornih prebivalcev. Neverjetno hitra vzreja odda več sto glav najlepše plemenske živine v tujino. Nakupovalci so domači mesarji, vendar se pretežna večina izvozi v Italijo in Avstrijo. Škoda, da se živinorejci v pokrajinah, kjer uspeva ta pasma, ne poslužijo nakupovanja v Prekmurju, namesto da importirajo šestkrat iz tujine še manj vredno blago, ki je veliko dražje. Da se ta dobra domača živinoreja povzdigne, da dobimo čim lepše uspehe, da postane Prekmurje lahko zakladnica za simodolsko živino, se je določilo s pomočjo državne podpore premovanje te živine, kjer naj izrečejo svojo sodbo živinorejski strokovnjaki, kjer naj pokažemo, da ne redimo živino samo za zakol, temveč tudi za plemo. Za prireditve vlada med tukajšnjim prebivalstvom veliko zanimanje, pričakuje se ne samo zastopnikov oblasti, temveč tudi ostale živinorejce izven Prekmurja. Premovanje se, prične ob devetih dopoldne na živinskem sejmišču. Premovanju bodo pripuščeni: 1. Biki nad 1½ leta, 2. krave in telice (breje), 3. teleta od pol do 1 in pol leta. — Živinorejci, poslužite se prilike, pridite pogledat lepo prekmursko živino. Železniška zveza je zelo ugodna. Večerni vlak vozi na Beltince in Doljno Lendavo, kjer se prenoči, od tamkaj pa jutraj z vozovi v Turnišče.

Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo

(t. č. sedež: Maribor (vinarska šola):

Osebnostne vesti. Tovariš **Miloš Štiber** je imenovan kabinetnim šefom ministrstva kmetijstva in vod. Tovariš **Martin Humek**, višji sadjarski nadzornik, in **Fr. Gombač**, višji kletarski nadzornik, sta bila na lastno prošnjo upokojena. Tovariš inž. **Fran Kropivšek** je položil profsorski izpit na poljedelski visoki šoli v Zagrebu. Tov. **Ivan Štampar** je nastopil mesto ekonoma na veleposestvu Kl. Bouviera v Gornji Radgoni; tov. **Jurko**, doslej istotam, je poklican v vojske. Strokovnim učiteljem — pripravnikom na kmetijski šoli na Grmu je imenovan tov. **Alfonz Stoklas**. Mesto upravitelja veleposestva Modrušpotok pri Netretiču (Karlovac) je prevzel tov. **Omahen**, doslej upravitelj mokriške graščine. Tov. **Blažević**, doslej oskrbnik na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru, je premeščen k sreznemu poglavarstvu v Mariboru v lastnosti sreskega kmetijskega referenta. Nameščenci prejšnje dvoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru so prevedeni v enaki lastnosti v stalež srednje vinarske in sadjarske šole.

Poziv na poravnavo članskega prispevka pro 1926. Iz neznanih vzrokov številni tovariši še niso poravnali članarine (Din 25.—) za tekoče leto. Tajništvo bo razposlalo tem tovarišem pospešnice s položnico: prosimo jih, da store po sprejemu nemudoma svojo dolžnost. Član, ki bi hotel izstopiti iz organizacije, naj javi to odboru, ker je treba reda tudi tu.

URADNE VESTI.

Zapisnik seje glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo dne 15. aprila 1926.

(Dalje in konec.)

V zmislu tozadevnega sklepa odbora je družba razdelila med boljše posestnike nekoliko travnega semena za poskusno gojenje semena na domačih posestvih. — Iz drevesnice se je letos odprodalo 5537 drevesc, nabavilo se je pa 13.500 divjakov. Drevesnica je zaenkrat še pasivna, nadejati se pa je, da bo že letos aktivna.

Po kratki razpravi se je tajništvo poročilo odobrilo.

Blagovni promet. V zadnji dobi je povpraševanje po kmetijskih potrebščinah od strani udov in podružnic zelo naraslo, tako da je bil promet zelo živahen. Dosedaj se je v tem letu oddalo nad 54 vagonov umetnih gnojil, 30 vagonov modre galice in več vagonov raznih drugih kmetijskih potrebščin. Pri obravnavi gledi cene galice, je določil glavni odbor, da naj bo cena kolikor mogoče nizka, da bo družba mogla konkurirati s trgovci po deželi. Od podružnic in udov je pa zahtevati, da plačajo nabavljeno blago do 31. maja, medtem ko tečejo od 1. junija nadalje 12 odstotne obresti od neplačanih obveznosti. Priporočalo se je tudi podružnicam, naj pri oddaji galice krijejo le najnujnejše razdeljevalne stroške, da jo dobijo udje kar najceneje v roko. Pooblastilo se je tudi predsedstvo, da po potrebi kupi še nekaj galice, če bo večja zahteva od strani udov, seveda bo cena isti dandanes primerno višja, kakor se pač oddaja na svetovnem trgu.

Obračun za l. 1925. Gg. odbornikom se je predložilo po 1 izvod obračuna za l. 1925. G. predsednik je pojasnil posamezne točke bilance in je prečital poročilo revizorja g. Štiberja o izvršeni reviziji. Najpasivnejši je „Kmetovalec“ in družbena kmetijsko-gospodinska šola, za katero ni mogoče dobiti zadostne podpore. Po bilanci znaša čisti dobiček družbenega poslovanja v l. 1925. okrog 11.000 Din. Po daljši obravnavi o predmetu je izjavil g. župnik Piber kot pregledovalec računov, da sta skupno z g. Roškarjem proučila predloženi obračun in sta ga našla v najboljšem redu. Predlagal je, da izreče glavni odbor upravi Kmetijske družbe absolutorij.

Glavni odbor je osvojil predlog računskih preglednikov, odobril bilanco in izrekel upravi družbe absolutorij.

Nakup hiše v Mariboru. G. predsednik je pojasnil nakup hiše v Mariboru in je poročal o namestitvi družbenega uradnika v novem skladišču ter o dosedanjih ukrepih v svrhu ureditve poslovanja v tem skladišču. Poročal je tudi, da se je moralo za nakup hiše najeti posojilo 500.000 Din. Glavni odbor je odobril nakup hiše, najetje posojila in vzel na znanje ostale ukrepe. Uredil je tudi nekatera vprašanja glede stanovanj v družbenih hišah.

Sprejem novih udov. Glavni odbor je sprejel 1079 nanovo priglasenih udov pod pogojem, da jih podružnice ne osporijo do prihodnje odborove seje.

Potrditev novih podružnic. Potrdilo se je ustanovitev novih podružnic v Trzinu pri Domžalah, Buče pri Kozjem in Ribče—Hotič pri Vačah. Udom bivše podružnice Visoko, ki je bila lani ustanovljena, letos pa prenehala z delovanjem, se je dovolilo zopetni pristop k stari podružnici Šenčur.

Prošnje podružnic za podpore. Ugodilo se je podružnici Novo mesto, ki je kupila hišo za skladišče, s tem, da se Kme-

tijska družba zaveže plačevati obresti od posojila za ta nakup. Z ozirom na stanje lanske bilance in na nepovoljne konjunktore pri letošnjem blagovnem prometu je glavni odbor storil načelni sklep, da zaenkrat ne more ugoditi prošnjam podružnic za podpore o priliki prireditve živinskih razstav in premovanj in drugih takih kmetijskih prireditev. Iz tega razloga so se tudi odklonile vse dosedanje prošnje podružnic za podpore.

Raznoterosti. Glede udeležbe Kmetijske družbe na letošnjem velesejmu pooblašča glavni odbor predsedstvo, da za-devo uredi, če ne bo ta prireditev družbe preveč obremenila.

G. Urek je poročal, da se bo v Brežicah ustanovila Zveza podružnic, ki bi naj imela tudi primerno skladišče za nadrobno prodajo blaga. Glavni odbor se je načelno strinjal s tem predlogom, toda pod pogojem, da Zveza skrbi za kritje vzdrževalnih stroškov tega skladišča.

Na tozadevno vprašanje **g. Jana** je pojasnil tajnik stanje glede zavarovanja kmetijskih delavcev proti nezgodam in korake, ki jih je družba tozadevno storila. Po dosedanjih poizvedbah stoji Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu na stališču, da se pri morebitnih nesrečah upoštevajo tudi posestniki sami in njih družinski udje.

G. Meden je poročal o nekem škodljivcu, ki napada vršičke gozdnega drevja nad Vrhniko. Priporočal je Kmetijski družbi naj se zanima za tega škodljivca in pouči kmetovalce kako bi se ga ubranili. (Ta škodljivec je jelkin listni zavijač.)

G. Supanič je priporočal, naj se v skladišču v Mariboru pospeši nadrobna razprodaja modre galice in drugih potrebščin.

G. Meden je želel, naj Kmetijska družba stori pri oblastih primerne korake, da bi se rezanje prasičev izvrševalo v bodoče po živinozdravnikih.

Ker se nihče ni oglasil več k besedi, je g. predsednik zaključil sejo ob dveh popoldne.

VABILA

k občinim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.
SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnštva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitve običnega zbor) pošljejo vabila in spored podružničnih občinskih zborov Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občinski zbori podružnic vsaj 14 dni poorej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Čatež ob Savi, v nedeljo, 30. maja 1926. po prvi sv. maši v šoli;

Črnomelj, v soboto, 29. maja 1926. ob poldevetih zvečer v občinski pisarni;

Dol pri Ljubljani, v nedeljo, 30. maja 1926. ob polštirih popoldne v „Društvenem domu“;

Dovje, v nedeljo, 13. junija 1926. ob treh popoldne v dvorani „Izobraževalnega društva“;

Log pri Brezovici, v nedeljo, 30. maja 1926. ob treh popoldne v šoli;

Pilštanj, v nedeljo, 6. junija 1926. po ranem sv. opraviu pri g. Jazbecu;

Semič, v nedeljo, 13. junija 1926. ob osmih zjutraj v „Društvenem domu“;

Smlednik, v nedeljo, 13. junija 1926. takoj po prvi sv. maši v „Društvenem domu“;

Sv. Ana v Slov. goricah, v nedeljo, 20. junija 1926. ob polosmih zjutraj v posojilnici;

Sv. Boltenk v Slov. goricah, v nedeljo, 6. junija 1926. ob desetih popoldne v posojilnici;

Sv. Križ pri Litiji, v nedeljo, 30. maja 1926. ob treh popoldne pri načelniku Karolu Mikliču;

Sv. Marjeta pri Moškanjcih, v nedeljo, 6. junija 1926. ob polosmih zjutraj v „Društvenem domu“;

Šaleš pri Velenju, v nedeljo, 30. maja 1926. po prvem sv. opraviu v „Društvenem domu“;

Št. Ilj pri Velenju, v nedeljo, 30. maja 1926. ob polosmih zjutraj po sv. maši v šoli;

Zakot pri Brežicah, v nedeljo, 30. maja 1926. ob poldevetih popoldne v občinski dvorani;

za Muto in okolico, v nedeljo, 30. maja 1926. ob dveh popoldne v hranilnici in posojilnici;

Zapege, v nedeljo, 30. maja 1926. ob treh popoldne pri načelniku Alojziju Hočevanju št. 4.

Tržno cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana	Maribor
Konji (prigon v Lj. 358, v M. 27):		
1 par dobrih konj	4 000 do 14.000	
Voli in krave (prigon v Lj. 144, v M. 528 glav):		
1 kg žive teže I.	11 [—] do 8 [—]	9 [—] do 8 [—]
1 „ „ II.	9 [—] do 7 ⁵⁰	8 [—] do 7 ⁵⁰
1 „ „ III.	8 [—] do 7 [—]	7 [—] do 7 ⁵⁰
1 „ „ krave, klobasarice	4 [—] do 3 [—]	5 [—] do 4 [—]
Teleta (prigon v Lj. 11, v M. 24 glav):		
1 kg žive teže	12 [—] do 13 [—]	11 [—] do 12 [—]
Prasiči (prigon v Lj. 327, v M. 208 glav):		
1 komad 6—8 tednov stari	100 do 300	125 do 200
1 „ 3—4 meseca „	—	350 do 360
1 „ 5—7 „ „	—	400 do 425
1 „ 8—10 „ „	—	500 do 560
1 „ enoletni	—	1500 do 1600
1 kg žive teže, debeli	—	10 ⁵⁰ do 12 ⁵⁰
1 „ mrtve teže, debeli	—	15 [—] do 17 [—]
Kože:		
1 komad konjske kože	—	100 [—] do 175 [—]
1 kg goveje kože	—	12 [—] do 13 [—]
1 „ telečje kože	—	15 [—] do 18 [—]
1 „ prasičje kože	—	6 [—] do 7 ⁵⁰
1 „ govejega mesa	—	75 [—] do 100 [—]
1 „ svinjine	—	65 [—] do 80 [—]

	Ljubljana	Maribor
Perutnina:		
1 komad, piščanec	— do —	17 ⁵⁰ do 25 [—]
1 „ kokoš	30 [—] do 45 [—]	40 [—] do 70 [—]
Mleko, maslo, jajca, sir:		
1 liter mleka	2 50 do 3 [—]	2 ⁵⁰ do 3 [—]
1 „ smetane	—	12 [—] do 14 [—]
1 kg čajnega masla	6 [—] do —	50 [—] do 70 [—]
1 „ surovega masla	50 [—] do —	40 [—] do 50 [—]
1 „ bobinskega sira	36 [—] do —	—
1 „ sirčka	10 [—] do —	4 [—] do 8 [—]
1 jajce	1 [—] do —	— 75 do 1 25
Žito in drugo:		
1 q pšenice	355 [—] do 360 [—]	275 [—] do 252 [—]
1 „ rži	250 [—] do 280 [—]	200 [—] do —
1 „ ječmena	230 [—] do 260 [—]	200 [—] do —
1 „ ovsa	220 [—] do 240 [—]	250 [—] do —
1 „ prosa	275 [—] do 300 [—]	200 [—] do 250 [—]
1 „ koruze (nove, sušene)	185 [—] do 200 [—]	175 [—] do 200 [—]
1 „ ajde	280 [—] do 300 [—]	250 [—] do 275 [—]
1 „ fižola, ribničan	35 [—] do —	150 do 300 [—]
1 „ fižola, prepelčar	350 [—] do —	—
1 „ krompirja (novoga)	150 [—] do —	75 do 125 [—]
Krma:		
1 q sladkega sena	75 [—] do 80 [—]	65 do 85 [—]
1 „ kislega sena	50 [—] do —	—
1 „ slame	50 [—] do —	35 [—] do 50 [—]
Kurivo:		
1 m ³ trdnih drv	16 [—] do —	150 [—] do 180 [—]
1 „ mehkih drv	75 [—] do —	105 [—] do 120 [—]

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Inserati (oznanila) se računajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 600 Din, na $\frac{1}{4}$ strani 300 Din, na $\frac{1}{8}$ strani 150 Din, na $\frac{1}{16}$ strani 100 Din, na $\frac{1}{32}$ strani 50 Din. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 50 para, najmanj pa skupaj 8 Din.

Kmetovalci — udje Kmetijske družbe!

Naročajte vse kmetijske potrebščine edino-le pri svoji strokovni organizaciji t. j. pri Kmetijski družbi za Slovenijo; edino-le ona Vam more dati vsa potrebna jamstva glede izvirnosti in dobre kakovosti umetnih gnojil, krmil, semen in strojev. Bodite previdni pri nakupovanju potrebščin, ne nasedite raznim „cenejšim“ ponudbam.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so popolnoma neobvezne.

Članom Kmetijske družbe iz Mariborske okolice se naznanja

da so razne kmetijske potrebščine, kakor gnojila, galica, semena in stroji na zalogi tudi v Mariboru na Meljski cesti št. 12, tik za kolodvorom, v lastni hiši Kmetijske družbe. Zglasite se osebno ali pišite na naslov:

Skladišče Kmetijske družbe v Mariboru, Meljska c. 12 (na dvorišču).

Opozorilo! Kmetijska družba oddaja vse potrebščine na čelno le proti povzetju oziroma gotovemu plačilu, ker jih mora sama tudi naprej plačati. Podružnice naj zato po možnosti nakažejo že ob naročanju potom poštinih položnic na čekovni urad št. 10.712, če se jim je pa blago izjemoma proti računu poslalo, naj skrbijo za takojšnjo poravnavo.

Deteljna, travna in druga semena.

lucerna	97% „	92% „	26.— Din
hmeljna lucerna	96% „	85% „	18.— „
mačji rep			16.— „
angleška ljulika	94% „	85% „	17.— „
laška ljulika	95% „	75-80% „	17.— „
ovčja bilnica			25.— „

Vreče iz jute kakor tudi poštna frankatura se posebej računata po lastnih stroških

Lupine, seme najboljše zelene krme po Din 4 za 1 kg.

Espazeta, neoluščeno seme po Din 9 za 1 kg.

Semenska pesa, Mamut in Eckendorfovka po Din 15.— za 1 kg.

Izvirna francoska siva ajda za seme bo družbi tekom maja preko Trsta iz Francije došla. Kakovosti je po vzorcu in po poskusih na kaliniku boljše od lanskega semena. Cena bo okoli 4.50 Din za 1 kg. Naročniki naj do 15. maja prijavijo naročitve, ker je množina tega semena le majhna, se na poznejše prijave ne bo mogoče ozirati.

Umetna gnojila za spomladansko gnojenje.

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagnskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik z 16 do 17% dušikom po Din 300.— za sto kg v vrečah po 100 kg, v pločevinastih posodah po Din 320 za sto kg. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Čilski soliter, na drobno po Din 5.25 za 1 kg, pri odjemu celih vrečah po Din 5.10, pri odjemu najmanj pol vagona po Din 5 za 1 kg Ljubljana, iz Maribora po Din 5.40 na drobno, po Din 5.25 v celih vrečah

Kaljeva sol, 42% po Din 150.— za 100 kg. Za 1 ha 200 do 300 kg, vreče po 50 kg stanejo 80.— Din z vrečo vred.

Kajnit po 95.— Din za 100 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 140.— za 100 kg z vrečami. Za 1 ha 300 kg.

Mavec (gips) za gnojenje. Cena po 45 Din za 100 kg z vrečami vred.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo po Din 380.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Rudninski superfosfat 16—18% po Din 92.— za 100 kg, v vrečah po 100 kg, za 1 ha 500 kg. Pri celih vagonih po 92.— Din 100 kg franko na vsako postajo v Slovenji.

Razklejana kostna moka, 26% fosforove kisline, 2½% dušika po Din 120.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 110.— za 100 kg. Vreče po 80 kg. Za 1 ha 400—400 kg.

Thomasova žlindra po Din 140.— sto kilogramov. Na hektar se rabi 600 kg, pri odjemu vsaj pol vagona po Din 138 za 100 kg franko na vsako železniško postajo.

Vrtna gnojila v primerni sestavi za zelinate, korenjske in stročnate rastline oddaja naša družba. Za 100 štirjaških metrov so potrebne sledeče množine teh mešanih gnojil, ki vsebujejo fosforovo kislino ter kalij. 1. Za zelinate rastline solato in paradižnike 8 kg in stane 1 kg 2.75 Din; 2. za spinačo in kumarce 6 kg in stane 1 kg 2.75 Din; 3. za korenjske rastline, za

krompir in čebulo 6 kg in stane 1 kg 2.50 Din; 4 za stročnate rastline (grah in fižol) 4 kg in stane 1 kg 2.25 Din.

Krmila:

„Elcema“ — sredstvo proti metuljavosti pri goveji živini ovčah, konjih in prašičih. Bolna odrasla živina dobi 10 gramov vsak dan, kot varstveno sredstvo 2–3 krat na teden po 10 gr, teleta, ovce, koze, žrebeta po 5 gramov na dan in glavo, jagneta in pujski po 1–2 grama. 1 kg te bakrove soli stane 30 Din.

Kostač, moka za pokladanje živini po Din 14 za 1 kg. **Lanene tropine** z 38/40% beljakovin in maščabo po Din 3.50 za 1 kg v vrečah po 55 kg.

Poklajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kilogramov po Din 4.— kilogram, na drobno Din 5.— za kg, najmanj 5 kg.

Kibja moka v originalni vreči 100 kg po Din 9.50 za kg na drobno Din 10.— za kg, najmanj 5 kg.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Arborin, drevesni karbolini, sredstvo za pokončevanje drevesnih škodljivcev v steklenicah po 1 in pol kg po Din 20.—, to pošti se razpošilja samo v ročkah po 3 in pol kg po Din 50.—, Poština posebej.

Arsokol (glej spis v št. 5 „Kmetovalca“) svinčen preparat zoper razne drevesne škodljivce, osobito proti črvičnosti jabolk v steklenicah po 100 gr Din 20.—.

Antilav v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnih po 50 gr Din 20, 100 gr Din 35, za ½ kg Din 45, ¼ kg Din 80.

Antiklor (salojidin) po Din 5.— za 1 kg v sodih po približno 300 kg, po Din 5.20 za 1 kg v sodih po 100 kg, po Din 5.30 za 1 kg pri manjšem odjemu.

Bakreno cedilo za vino, Patent Kovina, (tronožno) po Din 450.— za komad.

Bosna pasta. Pozivljamo vinogradnike, ki so svoječasno imeli dobrih uspehov s tem sredstvom zoper peronosporo, naj družbi takoj prijavijo potom svojih kmet. podružnic svoje naročitve, ker je družbi sedaj zopet nekaj te paste na razpolaganje po Din 6 franko Maribor. Dobi se v cebrlih po 50 in 100 kg.

Drevesne škropilnice za prevoz po Din 200.— za komad.

Ebuloskope Vidal-Maligand po 500 Din za kompl. aparat.

Eponit, vinski, po Din 65 za kg.

Enokarbon (Oenocarbon), prepar. ogljen prah za čiščenje vina po Din 65.— za 1 kg.

Gnojne vile s 4 roglji po 15.— Din za komad.

Grozdni mlin ELA po Din 1030.

Gumijeve cevi za trtne škropilnice in za škropljenje zelenjadnih vrto (za priklop k vodovodni cevi) po 5 Din za 1 meter (izredno znižana cena). Gumijeve plošče po 5 Din komad.

Gumijeve kroglice po 50 par komad.

Hora aparate za zatiranje poljskih miši po Din 400.— za komad.

Hora patrone po 12.— Din komad.

„Julien“ sredstvo za čiščenje vina, za belo vino št. 1 in za rdeče vino št. 2 v zavrtkih, ¼ kg Din 30, po ½ kg Din 50, 1 kg Din 100.

Karbokrimp, sredstvo za pokončevanje drevesnih škodljivcev v zaklopnih po ¾ kg po Din 45.—. Opozorimo na spis v „Kmetovalcu“ 15. januarja 1926.

Kurtakol, bakren preparat, sredstvo proti peronospori po Din 6.— za 1 kg (1 do 1½ kg prahu na sto litrov vode, apna ni treba).

Merilo za sode, novost patent Matievič po 126 Din za 2 m zložljiv aparat.

Modra galica jamčeno 98/99% po Din 7.80 za 1 kg.

Natrijev bisulfit v tabletah po 180 Din za 1 kg.

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš po Din 12.50 za kg v posodi kupca.

Rafija extra Majunga po 13 Din za 1 kg.

Ročni žveplalniki po Din 10.— komad.

Salojidin (antiklor) po Din 5.— za 1 kg v sodih po približno 300 kg, po Din 5.20 za 1 kg v sodih po 100 kg, po Din 5.30 za 1 kg pri manjšem odjemu.

Sadni mlini po Din 1500.—.

„Srgo“ aparati iz Mannesmanove cevi rjavc pleskani po Din 200.

„Srgo“ patroni po Din 7.— za komad.

Stiskalnica za grozdje in sadje EPD po Din 3400.—.

Škarje za trte št. 37a ali št. 45 po Din 26.—; št. 16 po Din 20.— za komad.

Sulikol (koloidalno žveplo) proti oidiju v zavrtkih po pol kg 65 Din, pol kg 120 Din orig. zavitek.

Trtne škropilnice, bakrene, sistema Vermorel po Din 500, sistema Jessernik po Din 500, sistema Kmetijska družba po Din 450.— za komad.

Uspulun — najuspešnejše, že dobro znano sredstvo za razkuženje vseh vrst semenja — je zopet na zalogi. Uspulun je barvasti prah, ki se v vodi hitro raztopi in se dobiva pri Kmetijski družbi v škatljah po 50 gramov za Din 12.50, 100 gr Din 22.—, 500 gr Din 92.—, 1 kg Din 170.

Vinalkometer za določanje alkohola od trdke Theo Seitz po Din 120 za kompletno garnituro v lesenem kartonu. **Vinometri „Weinlaube“** od trdke Weiss po Din 60.— za garnituro v okrogli škatli.

Vrtnarsko orodje orig. trdke S. Kunde & sin:

Cepilni noži za okulacijo in kopulacijo (glej spis v „Kmetovalcu“ št. 3) po Din 38.50, Din 58.75, Din 44.75, Din 36.25, Din 60.25, Din 84.—; vrtni noži po Din 57.25, Din 67.75; vrtno in trtne škarje po Din 53.75.

Žveplo v rinčih za žveplanje sodov po 15 Din za 1 kg. **Žveplo dvojno ventilirano 85/95% Chancel** po Din 4.— za 1 kg, z 3% galico po Din 4.25 za 1 kg.

Žveplene trakove na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalniki za sode po Din 60.— za komad.

Žveplalnike, ročne po 65 Din za 1 komad.

Žveplalniki nahrbtni po Din 400.— za komad (francoski izdelek).

Razne kmetijske potrebščine:

Grablje železne, 10 zobne po Din 9.—; 12 zobne po Din 11.—; 16 zobne po Din 15.— za komad.

Gumijevi seski z premerom 20 mm po Din 20 komad, seski št. 8181a iz rdečega patent gumija 40 mm prečnikom in 135 mm dolgost po 30 Din komad.

Heidovi (izvirni) trijerji (čistilniki) znamka II., razred II. po Din 3600.—.

Kultivatorje (ročne) po 18, 20 in 25 Din komad.

Mlečne cevi št. 3561 po Din 7.—.

Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—.

Orodje vrtnarskega društva: male plošate škropilnice po 10 l po 90 Din, lesene grablje po 15 Din, klini za vrvico po 3.— Din, lopate za štihanje po 23 Din komad.

Pasti za voluharje po 10 Din komad.

Peresa k vrtnim škarjem po 1 Din komad.

Posnemalnik „Titan“ od danske trdke „Aktieselskabet“ po Din 2500.—.

Na željo nekaterih mlekarn si je Kmetijska družba naba vila tudi zelo priljubljene ročne posnemalnice znane švedske znamke „Baltic“, ki jih oddaja po sledečih tvorniških cenah: na uro 35 l posnemajoč „Baltic“ posnemalnik H:F za gospodinjstva Din 620, M:O za 60 l Din 1260, za 100 l K:1 po 1700 Din, za 130 l K:1 za kmetije 4–7 krav Din 1900 ali isti stroj s podstavkom Din 2950.

Požiralnikove cevi za teleta Din 160, za goved po Din 350.—.

„Ptičji strah“ strašilo proti vranam, škorcem, vrabcem in dr. škodljivcem v vinogradih, koruznjakih in na polju. Vsebuje 20 strelcev, ki enkrat užgani počijo vsake pol ure. Komad stane Din 20.—.

Ročno sejalice po Din 210.— komad.

Slamoreznice 10 col. reg. od 6 mm do 48 mm, komad Din 1050.

Sirišče. Mlekarnam priporočamo namesto telečjih železcev ali drugih sredstev za napravo sira sirišče po navodilih dr. Mor. Blumenthala. Dobi se v pločevinastih puščicah po 25 gr po Din 10, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 250 gr po Din 110, 500 gr po Din 180.

Sesalke za gnojnice (gnojne pumpe) 360 cm po 970.— Din, 420 cm po 1025.— Din, 290/420 po 1120.— Din.

Telečji napajalniki po Din 100.—.

Tobačni izvleček v sodih po približno 100 kg po 12 Din kilogram nadrobno v pločevinastih kantar po 4 in pol kg vsebine po 70 Din in v steklenicah po dva kg po 30.— Din z ambalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante.

Trijerji (orig. Heidovi) po 3600 Din.

Trokarji za goved po Din 100.—.

Trokarji za teleta in ovce po Din 70.—.

Žitni čistilniki manjši z 7 sitami po 1400.— Din, večji z 10 sitami po Din 1600.—.

Plugi: Poljedelski stroji.

Univerzalni plug D7 MN po Din 1150.

Univerzalni plug D6 MN s kratko desko po Din 850.

Univerzalni plug ESB5 po Din 920
Univerzalni plug D5 MNR po Din 780.
Obračalni plug UW5 po Din 1040.
Obračalni plug UW4 po Din 920.
Podzemeljski plug po Din 400.
Plužni trupi (glave) URB4 z rez. nožem po Din 175
Okopalnik H4 po Din 315.
Osipalniki kompletni po Din 780.

Osipalnik HSE po Din 310.
Osipalnik HZL po Din 700, manjši po Din 350.
Brane:
Njivska brana Z3 po Din 700.
Njivska brana SE2 po Din 700.
Travniška brana A3 in A4 po Din 700.
Travniški skarifikator „Darius“ 14 po Din 2160
Sejalni stroj „Isaria“ širok 1.25, vrst 11, Din 5000

Telefon števil. 16.

Poštni ček 10.533.

Ustanovljena leta 1889.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Stanje vloženega denarja nad 180 milijonov dinarjev.

(Gradska štedionica)

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

Stanje vloženega denarja nad 720 milijonov kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti. Jamstvo za vse vloge in bresti tudi tekočega računa je v čje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši brani niti, ker je denar tu popolnoma varen. Hranilnica daje posoj la po nizki obrestni meri na posestva in menice.

Že pet let

poznam Vaše sredstvo „Thürpil“, ki je najboljšje zdravilo proti driski naše domače živine. Vedno sem dosegel dobre uspehe, zato ga lahko vsakemu priporočam I. K., ekonom v G. „Thürpil“ se dobiva v vseh lekarnah in pri živinozdravnikih. Zahtevajte pristni „Thürpil“, in odklanjajte nadomestilo. „Thürpil“ odvrca tudi ovčjo grizo. — Cl. Lageman, Chemische Fabrik, Aachen (Nemčija). — V zalogi pri: „Lykos“, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ulica 8.

Francoska galerta OSTEOCOLLE

za hitro in uspešno čiščenje vina ima stalno na zalogi

A. ŠARABON, Ljubljana.

Vzorci z navodilom na razpolago.

Kose fine koroške, garantirane, dolge po 60 in 65 cm. razpošiljamo poštne prosto po povzetju 3 kose za D. 70. če naročite 6 kos, damo eno po vrhu zastoj. — „RADIOL“, Ljubljana, Krekov trg 10/a.

Najboljša so še vedno
Puh-kolesa!
Solidne cene. Plačljivo na obroke.
Ign. Vok
Ljubljana in Novo mesto.

Najboljše dušičnato gnojilo za krompir, koruzo, peso posebno pa hmelj je

čilski soliter

ki se ga dobi pri Kmetijski družbi v Ljubljani in trgovcih z umetnimi gnojili.

Njegova raba je preprosta, učinek gotov. Potrebna pojasnila in tiskana navodila o vseh umetnih gnojilih podaja na pismena vprašanja brezplačno

Poddelegacija proizvajalcev čilskega solitra, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje števil. 16.

Priznana najsolidnejša!

domača tvrdka
JOS. ROJINA
LJUBLJANA

Aleksandrova c. 3.

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. — Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, raglanov, površnikov, dežnih plaščev etc. po izredno nizkih cenah.

LASTNI KROJAŠKI ATELJE!

Solidne cene!
Točna postrežba!
Proti gotovemu jamstvu daje tudi na ugodna mes. odplačila

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.

preje Vidic-Knez, tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini — takoj dobavno — najboljše, preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovcov (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba

I. JAX & SIN
Ljubljana,

Gospodarska c. 2
priporoča bogato zalogo. Pisalni stroji Adler in Urania, šivalni stroji za rodbino in obrt.

Vozna kolesa Styria Dürkoop, Orožno kolo (Waffenrad). Ceniki zastoj in franko.

Dragoceno darilo za vse

ljudi nam daje mati zemlja v zdravih želiščih, katere rodi v naš blagor. Iz takih koristnih želišč je sestavljeno že 27 let priljubljeno domače sredstvo: Fellerjev blagodišeči „Elsaflujd“. Kakor že v času naših dedov, tako se hvali tudi sedaj kot zanesljiv ublažitelj bolečin pri reumatizmu, v križu, trganju v

udih in glavah, ter pri zobobolu. Odlično služi pri utrujenosti in onemoglosti, krepi in osvežuje mišičevje in živce, ter kljubuje hladnemu zraku. Pomešan z vodo je prijeten za grgranje, za vrat in grlo. Izvrsten kosmetikum! Odznotraj in odzunaj je močnejši in večjega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 63 Din., 12 dvojnati ali 4 specialne steklenice za 99 Din., 36 dvojnati ali 12 specialne steklenice za 250 Din. že obenem z zabojem in poštino razpošilja po povzetju lekarnar Eugen V. Feller v Stubici Donji Elsatrg 333, Hrvatska.

Posamezna steklenica Elsafluida se dobi v lekarnah in sorodnih trgovinah po nižani ceni za 9 Din.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 50 para v denarju ali znamkah, najmanj pa skupaj Din 8.—, sicer se naznanila ne objavijo. — Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov. Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Važno za

kmete iz okolice Maribora! Najboljše zamenjate oljno seme (bučne jederce) za olje ali pustite predati v tovarni bučnega olja L. Hochmüller v Mariboru, Pod mostom št. 7 (južna stran Drave). Priporočam prav po ceni tudi redilne masne otrobe, ki vsebujejo 11,6 odstotkov surove tolišče in 36,4 odstotkov dušičnatih snovi, torej skupaj 48 odstotkov čistih redilnih snovi, nadalje oljno pogačo (prgo) z 69 odstotkov redilnimi snovi.

„Brezalkoholna Produkcija“

Ljubljana, Poljanski nasip 10/39 pošlje vsakemu naročniku „Kmetovalca“ zanimiv cenik brezalkoholnih. Zahtevajte ga takoj: ne bo Vam žal! 148

KMETOVALCI!

Zvišajte pridelek svojega posestva z umnim obdelovanjem zemlje in uporabljajte sredstva za varstvo rastlin z označbo

„KAŠTEL“!

Sulfarol

je v vodi topljivo žveplo in najboljše sredstvo za zatiranje trsne plesnobe: OJIDIJA, PLESNI na vrtnicah, jabolkah, kumarah i. t. d. 1 kg Sulfarola odgovarja 50 kg žvepla. 1 kg Sulfarola stane Din 40.—.

Arsola

je v vodi topljivi arzen in služi za pokončavanje GROZDNEGA MOLJA, BOLH NA REPI, GOSNIC, in vseh škodljivcev ki grizejo zelene rastlinske dele. 1 kg stane Din 44.—.

Thanol

sredstvo za uničevanje LISTNIH UŠI in KRVAVIH UŠI.

Razentega imamo v zalogi izvrstna sredstva za pokončavanje LISTNE UŠI NA HMELJU.

Vsa pojasnila in navodila o uporabi podaja brezplačno

proizvajatelj

„KAŠTEL“ D. D. KARLOVAC

in

glavna prodaja

„PROGRES“ K. D. ZAGREB

Poštni predal 104.

28

Bolni prašiči in jalove krave

so največja skrb živinorejca. Zato naročite pravočasno Sadežkarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev (tridečati), zavoj 12 Din in Bosulin svečice (škutila 30 Din) zoper srampično vnetje ter jalovost krav in telic z navodili! Če pošlete denar naprej, pošlēm poštne pros o, sicer po povzetju. Razpošilja samo: Lekarnar Hočevar, Vrhnik 98. 162

Železna korita

pregibljiva na omrežju za svinjake, železna okna in štedilnike! „Peči za kurjavo z žaganjem“. Razpošilja od tukajšnje postaje najcenejše: „Delavnica železnih konstrukcij“ Malenšek, Bohinjska Bistrica. 56

„Jullienovo“ čisto

za hitro in uspešno čiščenje vina. Vporabljajte to sredstvo vestno in ob vsaki potrebi, ker kalno ali nečisto vino nima prave cene ter ga vsakdo zavrne! Vporaba je enostavna. Preprodajalci zahtevajte specielne ponudbe. Glavna zaloga: Drogerija „SANITAS“, Celje in Ljubljana. 348

Motna vina čistiti

In trpka, ter prekista omiliti je zelo enostavno! Na zalogi imamo specielno francosko želatino „Lainé“ tvrdke Clermont & Ouigaard, Paris. K vsaki pošiljki pridenemo točno navodilo. Zahtevajte cene! Glavna zaloga: Drogerija „Sanitas“, Celje in Ljubljana. 349

„Krosna“

ikalnica domačega platna v Ljubljani, Zrinjskega cesta 6 izdeluje najmočnejše domače platno, zamenjava tako platno za predvilo, sprejema prejo v tkanje ter ima v zalogi kmečko platno za rjabe. Naročajte dobro domače blago! 38

Dobro kosilnico za žito

(tvrdke Hofherr-Schranitz) ima na prodaj za 12 000 dinarjev oskrbništvu graščine Fužine, pošta Devic Mar. v Polju. 173

Vsakovrstni les

hrastove hlode, debele in lepe in drugi les ima na prodaj: Lucija Grašič, Dohropolje II, pošta Radovljica. 174

Lepa krava simodolka

dobra mlekarica je s telcom ali pa krava po telcu in 3000 leg pšenice slame na prodaj pri Franc Vrtačnik, Vič 44. 172

Krasen bik

pingavške gorenjske planinske pasme, 13 mesecev star, dobro razvit, 250 kg težak, zelo gibčen za krave, od dobre moznice, je na prodaj pri: Josip Jan, Spodnje Gorje 25, pošta: Gorje pri Bledu. 166

Dva montafonska bika

(eden 16, drugi 10 mesecev star, oče premiran na živinski razstavi Ljubljanskega veleseima, od izvrstnih mlekaric in eno zvinjo za pleme, ima na prodaj: Graščina Turjak, Dotenjsko. 165

Ajdove pleve

(večje množino) ima na prodaj Feliks Hubad, Zaprte 6, p. St. Vid pri Ljubljani. 164

Vabilo

na XVI. redni občni zbor „Živinorejske zadruge za Sodražico in okolico r. z. o. p. v Sodražici“, ki se bo vršil 6. junija 1926 ob 3. uri popoldne v prostorih Kmetijskega društva v Sodražici s sledečim dnevnim redom: 1. Citanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Citanje revizijskega poročila. 4. Odobrenje računskega zaključka za leto 1925. 5. Nadomestna volitev načelstva. 6. Volitev računskih preglednikov. 7. Volitev razsodišča. 8. Sprememba pravil. 9. Slučajnosti. (Ako ta občni zbor ne bo zmogel sklepati, se vrši dne 20. junija 1926 nov občni zbor ob istem času, na istem kraju in istim dnevnim redom, kakor izpodletelo zborovanje, kateri bo glasom paragrafa 23. združinskih pravil, imel pravico sklepa brez ozira na število navzočih udov). 163

Agrarni biro

Dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana

Šelenburgova ul. 7, I. nadstropje

(v hiši Jadransko-Podunavske banke).

Strokovni nasveti, najcenejše preskrbovanje vseh kmet. potrebščin. Pomoč pri vnovčevanju kmet. proizvodov. — Posredovanje pri nakupu in prodaji posestev, graščin, hiš, trgovskih in drugih obrtov, vodnih sil itd. Pomoč pri iskanju posojil. — Pouk v kmet. davčnih zadevah. Prodaja lastne zelo priporočljive in praktične knjige, in sicer: „Določanje žive teže pri govedu — brez tehtnice — (slov., srbohrv., nem., madj., ital.). Cena Din 10.— s poštnino vred, v inozemstvo Din 11.—. Vsak takoj razume. Denar vnaprej! — „Osnovni pojmi modernega bančništva in borzništva“ za razumevanje kako delajo denarni zavodi in borza. Cena Din 22.— s poštnino vred, v inozemstvo Din 24.—. Denar vnaprej! Strokovnim vprašanjem je za odgovor priložiti Din 22.—. Ako kdo želi kaj kupiti potem Agrarnega biro-a, priloži pismu Din 2.— (oni iz inozemstva v obeh slučajih po Din 2.— več).

Decimalna tehtnica,

ki dvigne do 800 kg se zamenja za manjšo ali pa proda! Kmetijska podružnica v Kostričnici, pošta Podplati. 171

Vabilo

na redni občni zbor „Splošne gospodarske zadruge r. z. o. p. v Sevnici“, kateri se vrši v nedeljo 30. maja 1926 ob 9. uri popoldne na združnem dvorišču v Sevnici, s sledečim dnevnim redom: 1. Predsednikov pozdrav in otvoritev. 2. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo: a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Potrjeno računskega zaključka za leto 1925. 5. Citanje revizijskega zapisnika. 6. Volitev dveh članov načelstva. 7. Volitev nadzorstva. 8. Slučajnosti. Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. — Načelstvo. 171

Sušilnica za hmelj

4 m², je na prodaj. Naslov: Oskrbništvo „Gradič“, pošta Velenje. 161

Vabilo

na 19. redni občni zbor Kmetijske hranilnice in porojnice na Vačah, ki se vrši dne 30. maja t. l. ob 13. uri v združni pisarni z dnevnim redom: 1. Poročilo: a) načelstva, b) nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti. Za slučaj nesklepnosti se vrši občni zbor pol ure pozneje, ne glede na število navzočih članov. Načelstvo. 169

Lepo pingavsko kobilo

2 leti staro, ima na prodaj Franc Smolj, Koroska Bela 64, pošta Javornik. 168

Na prodaj:

1 merjasec, 1 lepa notranja oprema velikega svila iz železa in lesa, 1 par težkih konj, mlad šrebec ter več plemenskih bikov montafonske pasme, ima za prodaj: Uprava veleposestva Hausampacher, p. Hoče pri Mariboru. 167

Velika stavbna parcela

6000 kvadratnih metrov pod Rožnikom pri Ljubljani se proda po nizki ceni ali odda vrtnarju za kmetijsko obdelovanje v najem. Vprašati je: Poštni predal št. 135 Ljubljana pod značko „Parcela“. 143

